זוהר, פרשת ואתחנן

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף רס עמוד א

וַאֲתַחֲנַן אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וגו׳ כד.

ר׳ יוסי פתח **ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יהוה** (ישעיהו לח ב) . תא חזי כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא ! דכל מאן דאשתדל באורייתא - לא דחיל מעלאי ותתאי ולא דחיל מערעורין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי ואכיל מניה בכל יומא ! דהא אורייתא אוליף ליה לבר נש למיהך בארח קשוט ! אוליף ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה. ואפילו יתגזר עליה מותא - כלא יתבטל ויסתלק מניה ולא שריא עלוי. ועל דא - בעי לאשתדלא באורייתא יממא ולילי ולא יתעדי מנה. הדא הוא דכתיב **והגית בו יומם ולילה** (יהושע א ח) . ואי אעדי מיניה אורייתא או אתפרש מנה - כאלו אתפרש מן חיי !

תא חזי, עיטא דבר נש כד איהו סליק בליליא על ערסיה - בעי לקבלא עליה עול מלכותא דלעילא בלבא שלים, ולאקדמי למימסר גביה פקדונא דנפשיה, והא אוקמוה, בגין דכל עלמא טעמין טעמא דמותא - דהא אילנא דמותא שריא בעלמא, וכל רוחי דבני נשא נפקין וסלקין ואתטמרן גביה. ובגין דאינון בפקדונא - כלהו תייבין לאתרייהו.

תא חזי כד אתער רוח צפון בפלגות ליליא וכרוזא נפיק וקב״ה אתי לגנתא דעדן לאשתעשעא ברוחיהון דצדיקייא - כדין מתערי כל בני מטרוניתא וכל בני היכלא לשבחא ליה למלכא קדישא. וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמסרן בידה - כלהו אתיב למאריהון. ורובא דבני עלמא מתערין בההיא שעתא, והא פקדוניה דכלהו אתיב לגבייהו. אינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומייהו, מתערי, משתדלי בתושבחתא דאורייתא ומשתתפי בכנסת ישראל עד דנהיר יממא. כד אתי צפרא - היא וכל בני היכלא - כלהו אתיין לגבי מלכא קדישא. ואינון אקרון ״בנין דמלכא ומטרוניתא״, והא אוקמוה.

כד אתי צפרא - בעי לנקאה גרמיה בכלא, ולמיזן זיניה לאשתדלא עם מלכא קדישא. דהא בליליא - אשתדל במטרוניתא, השתא - אתיא עם מטרוניתא לזווגא לה עם מלכא ! אתי לבי כנישתא - מדכי גרמיה בקרבנין, משבח בתושבחתייהו דדוד מלכא, אחיד תפילין בידיה וברישיה וציצית בגדפיה, אומר תהלה לדוד, והא אוקמוה. צלי צלותא קמי מאריה. בצלותא בעי למיקם כגוונא דמלאכי עלאי לאתחברא בהדייהו, דאינון אקרון **העומדים** כמה דאת אמר **ונתתי לך מהלכים בין העומדים** (זכריה ג ז) . ולכוונא רעותיה קמי מאריה ויתבע בעותיה.

תא חזי בשעתא דבר נש קאים בפלגות ליליא מערסיה לאשתדלא באורייתא - כרוזא קארי עליה ואמר **הנה ברכו את יהו״ה כל עבדי יהו״ה העומדים בבית יהו״ה בלילות** (תהלים קלד א) . השתא עד איהו קאים בצלותא קמי מאריה - ההוא כרוזא קארי עליה ואמר **ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה**. בתר דמסיים צלותא ברעו קמי מאריה - הא אוקמוה דבעי למימסר נפשיה ברעותא דלבא להההוא אתר דאצטריך.

וכמה עיטין אית ליה לבר נש בכלא !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רס עמוד ב

ובשעתא דצלותא סיימא - כל אינון מלין דאפיק בר נש מפומיה בההיא צלותא - כלהו סלקין לעילא ובקעין אוירין ורקיעין עד דמטו להההוא אתר דמטו, ומתעטרו ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה. והא אוקמוה חברייא - צלותא דבעי בר נש לקב״ה לכוונא דיהא צלותיה תחנונים. מנלן ? ממשה דכתיב **ואתחנן אל יהו״ה** - דא איהו צלותא מעליא.

תא חזי מאן דקאים בצלותא בעי לכוונא רגלוי, ואוקמוה. ובעי לחפיא רישיה כמאן דקאים קמי מלכא. ובעי למכסייה עינוי בגין דלא יסתכל בשכינתא. ובספרא דרב המנונא סבא אמר : מאן דפקח עינוי בשעתא דצלותא או דלא מאיך עינוי בארעא - אקדים עליה מלאך המות ! וכד תיפוק נפשיה - לא יסתכל בנהירו דשכינתא ולא ימות בנשיקה. מאן דמזלזל בשכינתא - מתזלזל הוא בההוא שעתא דאצטריך ביה ! הדא הוא דכתיב **כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו** (שמואל א ב ל) - האי מאן דאסתכל בשכינתא בשעתא דאיהו מצלי.

והיך יכיל לאסתכלא בשכינתא? אלא לינדע דודאי שכינתא קיימא קמיה. הדא הוא דכתיב **ויסב חזקיה פניו אל הקיר** (ישעיהו לח ב) - דתמן שארי שכינתא. בגין כך לא בעיא למהוי חוצץ בינו ובין הקיר, ואוקמוה.

מאן דקאים בצלותא - בעי לסדרא שבחא דמאריה בקדמיתא, ולבתר יתבע בעותיה. דהא משה הכי אמר בקדמיתא **אתה החלות וגו׳**, ולסוף - **אעברה וגו׳**.

ר׳ יהודה אמר מאי שנא הכא דכתיב **אדני** בקדמיתא באל״ף דל״ת נו״ן יו״ד, ולבסוף **יְהוָה** וקרינן אלהי״ם? אלא סדורא הכי הוא מתתא לעילא, ולאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום, ולזווגא כלא כחדא כדקא יאות.

אתה החלות להראות את עבדך (דברים ג כד) -- מאי שירותא הכא? אלא ודאי משה שירותא הוה בעלמא למהוי שלים בכלא.

ואי תימא - יעקב שלים הוה ואילנא אשתלים לתתא כגוונא דלעילא?!

הכי הוא ודאי! אבל מה דהוה למשה לא הוה לבר נש אחרא! דהא אתעטר בשלימו יתיר - בכמה אלף ורבבן מישראל, באורייתא במשכנא בכהנין בליואי בתריסר שבטין רברבין ממנן עלייהו, בשבעין סנהדרין. הוא אשתלים בגופא שלים. אהרן לימינא, נחשון לשמאלא, הוא בינייהו. בגין כך **את גדלך** - מימינא דא אהרן. **ואת ידך החזקה** - משמאלא דא נחשון. והא אתמר.

בגין כך משה שירותא בעלמא הוה.

ואי תימא - מאן הוה סיומא? סיומא - מלכא משיחא הוא! דהא כדין ישתכח שלימו בעלמא מה דלא הוה כן לדרי דרין! בההוא זמנא ישתכח שלימו לעילא ותתא, ויהון עלמין כלהו בזווגא חד. כדין כתיב **ביום ההוא יהיה יהו״ה אחד ושמו אחד**:

ויאמר יהו״ה אלי רב לך אל תוסף וגו׳ (דברים ג כו) .

אמר ר׳ חייא, א״ל קב״ה למשה, **רב לך** דאזדווגת בשכינתא! מכאן ולהלאה - **אל תוסף**.

רבי יצחק אמר, **רב לך** בנהירו דשמשא דהוה גבך! **אל תוסף** - דהא זמנא דסיהרא מטא, וסיהרא לא יכיל לאנהרא עד דיתכניש שמשא. אבל **וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו** (דברים ג כח) - אנת דהוא שמשא בעי לאנהרא לסיהרא, והא אתמר:

ואתם הדבקים ביהו״ה אלהיכם וגו׳ (דברים ד ד) . ר׳ יוסי אמר **אשרי העם שככה לו וגו׳** -- זכאה עמא דקב״ה בחר בהו מכל עמין עכו״ם, וסליק לון לעדביה, ובריך לון בברכתא דיליה בברכתא דשמיה! הדא הוא דכתיב **כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְהוָה** (ישעיהו סא ט) - **בֵּרַךְ יְהוָה** ממש.

תא חזי, כל שאר עמין דעלמא יהב לון קב״ה לרברבי ממנן דשלטין עלייהו. וישראל - אחיד לון קודשא בריך הוא לעדביה לחולקיה לאתאחדא ביה ממש! ויהיב לון אורייתא קדישא בגין לאתאחדא בשמיה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסא עמוד א

ועל דא **ואתם הדבקים ביהו״ה**, ולא בממנא אחרא כשאר עמין, והא אוקמוה בכמה אתר:

וידבר יהו״ה אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו׳ (דברים ד יב) .

א״ר אלעזר האי קרא אית לאסתכלא ביה. **קול דברים** - מאי **קול דברים**? אלא ׳קול׳ דאקרי ׳דבור׳ - דכל דבורא ביה תליא. ועל דא כתיב **וידבר יהו״ה אליכם** - דהא דבור באתר דא תליא. להאי אקרי **קול דברים**.

אתם שומעים - דשמיעה לא תליא אלא בהאי, בגין דשמיעה בדבור תליא, ובגין כך **אתם שומעים** והא אוקמוה **ורצע אדוניו את אזנו במרצע** - בגין דפגים אתרא דאקרי ׳שמיעה׳. והוא ׳דבור׳ והוא ׳שמיעה׳.

קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים. מאי **ותמונה**? כמה דאת אמר **ותמונת יהו״ה יביט**.

דבר אחר: **ותמונת** - דא קול פנימאה דלא הוה מתחזי כלל. **זולתי קול** - דא קול אחרא דקאמרן. **ותמונה** אמאי אקרי הכי? בגין דכל תקונא דגופא מיניה נפקא. ואי תימא - אחרא אקרי הכי נמי?! אין! דהאי אחרא - תקונא דלתתא מיניה נפקא. ובגין כך **ה׳** עלאה, **ה׳** תתאה. **ה׳** עלאה - **קול גדול ולא יסף** -

דלא פסקי מבועי לעלמין, וכל אינון קולות תמן אשתכחו כד אתייהיבת אורייתא לישראל. וכלא נפקא מההוא קול פנימאה דכלא בגין דביה תליא מלתא.

האי דאקרי **משנה תורה** - משה מפי עצמו אמרן, והא אוקימנא מלה אמאי הכי. אלא חכמה עלאה **כללא דאורייתא** אתקרי, ומנה נפקא כלא בההוא קול פנימאה. לבתר - מתישבא כלא ואתאחד באתר דאקרי **עץ החיים**, וביה תליא כלל ופרט, תורה שבכתב ושבעל פה, והוא אקרי **תורה ומשנה תורה**.

בקדמיתא - גבורה דלא פסק, והשתא - כלא כחדא. בגין כך הכא באלין י׳ הדברות כלא רשים **בוא״ו - ולא תנאף, ולא תגנוב, ולא תענה, ולא תחמוד, ולא תתאוה**, והא אוקמוה.

אמר ר׳ יוסי מאי **ולא תתאוה** כיון דכתיב **ולא תחמוד** - דהא בהאי סגי? א״ל זכאין אינון מארי קשוט! **חמידה** חד דרגא, **תאוה** דרגא אחרא. חמידה - דאי אזיל למיסב דיליה בגין ההיא חמידה דנקט אזיל למעבד עובדא. תאוה - לאו הכי, דהא אפילו דלא ינקוט אורחא למהך אבתריה, והא אוקמוה חברייא.

א״ל רבי יוסי אמאי לא כתיב ״ולא תרצח״ כהני אחריני? א״ל בגין דדרגא דדינא בגבורה תליא, ולא באתר דרחמי. בגין כך **לא תרצח** לא כתיב ביה **וא״ו**. ובגין דבעיין ה׳ ווין - אתוסף וא״ו **ולא תתאוה** - דהא **בלא תרצח** לא בעי למשרי **וא״ו** ואתוסף הכא.

שמע ר׳ פנחס דיתיב אבתריה ונשקיה. בכה וחייך. אמר גור אריה! לית מאן דקאים קמייהו! מאן יכיל לקיימא קמיה ואבוה בעלמא! זכאה חולקהון דצדיקייא וזכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי דזכינא להאי! על דא כתיב **יראו צדיקים וישמחו**.

ר׳ אלעזר פתח ואמר **קָרֵב אַתָּה וּשְׁמָע וגו׳** (דברים ה כג) . תא חזי בשעתא דאתייהיבת אורייתא לישראל - כלהון קולות אשתכחו, וקב״ה יתיב על כורסייא ודא מגו דדא אתחזי. ומלולא דדא נפיק מגו עלאה דעליה. ודא הוא רזא דכתיב **פנים בפנים דבר יהו״ה עמכם בהר מתוך האש** - דמלולא נפקא ומליל מגו אשא ושלהובא, דדחי ליה לבר בדפיקו דרוחא ומייא דיהבין חילא. דאשא ורוחא ומייא - מגו שופר דאיהו כליל לכלהו נפיק. וישראל אתרחיקו מדחילו דא. ובגין כך **ואת תדבר אלינו** - לא בעינן בתוקפא עלאה דלעילא אלא מאתר דנוקבא ולא יתיר - **ואת תדבר אלינו וגו׳**.

אמר משה ודאי חלשתון חילא דילי! חלשתון חילא אחרא! דאלמלא לא אתרחקו ישראל וישמעון כל

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסא עמוד ב

ההיא מלה כד בקדמיתא - לא הוה יכיל עלמא למהוי חריב לבתר, ואינון הוו קיימין לדרי דרין! דהא בשעתא קדמיתא מיתו. מאי טעמא? בגין דהכי אצטריך - דהא אילנא דמותא גרים. לבתר דחייו וקמו וקא סגו, ובעא קב״ה לאעלא לון לאילנא דחיי דקאים על ההוא אילנא דמותא בגין למהוי קיימין לעלמין - אתרחקו ולא בעון! כדין אתחלש חילא דמשה עלייהו ואתחלש חילא אחרא.

אמר קב״ה אנא בעינא לקיימא לכו באתר עלאה ולאתדבקא בחיים! אתון בעיתון אתר דנוקבא שריא! ובגין כך **לך אמור להם וגו׳** (דברים ה כו) - כל חד יהך לנוקביה ויתיחד בה.

ועם כל דא - כיון דישראל לא עבדו אלא בדחילו עלאה דהוה עלייהו - לא אתמר עלייהו אלא **מי יתן והיה לבבם זה להם וגו׳** (דברים ה כה) . מכאן אוליפנא - כל מאן דעביד מלה ולבא ורעותיה לא שוי לסטרא בישא - אע״ג דאיהו ביש הואיל ולא עביד ברעותא - עונשא לא שריא עליה. ולא כבר נש אחרא. וקב״ה לא דאין ליה לביש.

ואתה פה עמוד עמדי (דברים ה כז) -- מהכא אתפרש מכל וכל מאתתיה, ואתדבק ואסתלק באתר אחרא דדכורא ולא בנוקבא. זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא דזכה לדרגין עלאין מה דלא זכה בר נש אחרא לעלמין! על דא כתיב **טוב לפני האלהים ימלט ממנה** (קהלת ז כו) . מאי **טוב**? דא משה דכתיב **כי טוב הוא** (שמות ב ב) . ובגין דהוה טב - סליק לדרגא אחרא עלאה. ועל דא כתיב **כי המקום אשר אתה עמוד עליו אדמת קדש הוא** (שמות ג ה) - **עומד עליו** דייקא! מאי טעמא? בגין **כי טוב הוא**, וטוב הוא דכורא.

ואי תימא דהא אמר רבי יהודה הא דוד דכתיב ביה ׳טוב׳ כמה דאת אמר **וטוב ראי** (ש״א טז יב) - אמאי לא הוה יתיר? אמר ליה - **וטוב ראי** כתיב ; **טוב ראי** - דא דאיהו חיזו לאסתכלא. הכי הוה דוד ; טוב ראי הוה - טוב דאיהו חיזו. ובמשה כתיב **הוא** ממש, והכא **טוב ראי**. ועם כל דא - בתרווייהו הוה אחיד ; דהא דא בדא אחיד. ומשה לבתר דהוה טב - סליק למהוי גופא איש - **איש האלהים** (דברים לג א) , **והאיש משה ענו מאד** (במדבר יב ג) .

אמר רבי יהודה בכל עובדוי בעי בר נש לשואה לקבליה לקב״ה, והא אוקימנא מלה. רבי יהודה לטעמיה - דאמר ר׳ יהודה האי מאן דאזיל בארחא יכוין לתלת מלין - ועילא מנהון צלותא. ואע״ג דצלותא יתיר - עלאה מכלא תרי חברי או תלתא דלעאן במלי דאורייתא, דהא לא מסתפי בגין דשכינתא אשתתפא בהדייהו.

כי הא **דר׳ אלעזר ור׳ חייא** הוו אזלי בארחא. א״ר אלעזר: כתיב **ויעש יהו״ה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור** (בראשית ג כא) - וכי עד השתא פשיטי הוו מההוא עור? ! - אין ! אלא מאני לבושי יקר הוו !

אמר ליה ר׳ חייא, אי הכי לא אתחזון להו אפילו כתנות עור? וכי תימא דעד לא חאבו אלבישו להו - לא - אלא לבתר דחבו כתיב **ויעש יהו״ה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם וגו׳**.

אמר ליה: הכי הוא ודאי ! בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא, ומתפשטן מן גווני דלתתא, והוה נהורא דלעילא אסחר עלייהו. ולבתר דחבו - אהדר לון בגווני דהאי עלמא, ואעבר מנייהו גווני דלעילא. מה כתיב **ויעש יהו״ה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם** מגוונא דהאי עלמא.

כתיב **ואת אהרן ואת בניו תקריב...והלבשתם כתנות** ח. התם כגוונא דלעילא. הכא כגוונא דלתתא. התם - **כתנות שש**, הכא - **כתנות עור**. ואע״ג דאיהו הכי - שפירא דאינון לבושין סליק על כלא !

ותפקחנה עיני שניהם (בראשית ג ז) - בעפושא דהאי עלמא. מה דלא הוה קודם דהוו משגיחין ופקחין לעילא ! לזמנא דאתי כתיב **והולכתי עורים בדרך לא ידעו וגו׳** (ישעיהו מב טז) . זמין קב״ה לאפקחא עיינין דלא חכימין ולאסתכלא

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסב עמוד א

בחכמתא עלאה, ולאתדבקא במאי דלא אתדבקו בהאי עלמא בגין דינדעון למאריהון. זכאין אינון צדיקיא דיזכון להההיא חכמתא ! דלאו חכמתא כההיא חכמתא, ולאו ידיעה כההיא ידיעה, ולאו דבקותא כההיא דבקותא !

עד דהוו אזלי חזו אינון לסטים אזלי בתרייהו לאקפחא לון. אסתכל בהו ר׳ אלעזר - אתו תרי חיון ברא וקטלי לון. אמר ר׳ אלעזר: בריך רחמנא דשיזבן ! קרא עלייהו **בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל** (משלי ד יב) , וכתיב **כי מלאכיו יצוה לך וגו׳** (תהלים צא יא) , וכתיב **כי בי חשק ואפלטהו** (תהלים צא יד) :

תאנא ברזא עלאה בספרא דצניעותא.

תלת חללין דאתוון רשימין אתגליין בה בגולגלתא דזעיר אנפין. ותנינן, תלת מוחי אינון דסתימו באינון חללין, וממשיכותא דמוחא עלאה סתימאה דעתיקא קדישא דאתמשיך בההוא ז״א - אשתכחו ארבעה מוחי. ואלין ארבעה מוחין משתכחין ומתפשטין בכל גופא, ואינון ארבע ריהטי דארבע בתי דתפילין דאנח קב״ה. ובגין כך בעי בר נש לאנחא בכל יומא - בגין דאינון שמא קדישא עלאה באתווי רשימן דכתיב **וראו כל עמי הארץ כי שם יהו״ה נקרא עליך** (דברים כח י) , ותנן **שם יהוה** ממש ! ואלין תפלין דרישא.

ר׳ יצחק אמר: הדא הוא דכתיב **קדש לי כל בכור** (שמות יג ב) - דא היא כתרא דכליל ואסתים כל אינון אחרנין. משיכותא דלעילא סתימא ביה. ודא אקרי **פטר כל רחם** - פתיחותא דכל משיכותא דרחמי ונהירו דלעילא.

אמר ר׳ שמעון: וסתים **ביו״ד** דשמא קדישא. **ודא חד ביתא דתפלין** דהוא **קדש לי כל בכור** סתם. מוחא עלאה חכמה.

ביתא תניינא - והיה כי יביאך יהו״ה (שמות יג יא) . א״ר יהודה מוחא דתרעוי נפקין לחמשין תרעין. תרעין סגיאין אינון לקבל זמנין סגיאין דכתיב **אשר הוצאתיך מארץ מצרים הוציאך יהו״ה ממצרים**, ואדכר זמנין סגיאין דוכרנא דמצרים. ואינון חמשין לקבל חמשין.

ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דאמר תרעין סגיאין דלעילא ותתא תבר קב״ה דהוו סתימין ומתקטרין בשלשליהון, בגין לאפקא להו לישראל ; דהא מאלין תרעין דההוא מוחא מתפתחי ומשתרו כל שאר תרעין. ואלמלא דאתערו ואתפתחו אינון תרעין דהאי מוחא - לא הוו מתפתחין אינון אחרנין למעבד דינא ולאפקא לון לישראל מן עבדותא.

וכלא סתים בהאי דאתקרי ׳אימא עלאה׳ דמנה אתער חילא ל׳אימא תתאה׳. ומאי איהו? דכתיב בה **ולאמי אלי האזינו** (ישעיהו נא ד) - אל תקרי **לאומי** אלא **לאמי** - דלא זז קב״ה מחבבה לכנסת ישראל עד דקראה **אמי**. והאי נפקא מאימא עלאה דהיא **ביתא תניינא** דאקרי **ה׳** דשמא קדישא, ואתפתחא לחמשין תרעין. ומהאי נפק רוחא לחד נוקבא דפרדשקא דחוטמא.

ותנינן, יובלא דנפקין ביה עבדין לחירו - בהאי מוחא אתאחד ; ואינון חמשין שנין דיובלא ואינון חמשין יומין דחושבנא דעומר - ביה אתאחדו ; דבהו נייחין רוחי דעבדין, ומפקי רוחיהון לנייחא כמה דכתיב **בְּיוֹם הָנִיחַ יְהוָה לְךָ מֵעָצְבְּךָ וּמֵרַגְזֶךָ וּמִן הָעֲבֹדָה וגו׳** (ישעיהו יד ג) . ובגין כך **ה׳** נייחא דרוחא, ולאפקא רוחא לחירו. והאי ביתא - יציאת מצרים בה תלייא, ובאת **ה׳** דשמא קדישא כמה דאתמר.

עד כאן כללא **די״ה** דשמא קדישא.

תא חזי מסטרא דאבא נפיק חסד, מסטרא דאמא נפיק גבורה, וכלא אחיד קודשא בריך הוא ומתעטר בהו את **וא״ו**.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסב עמוד ב

ביתא תליתאה - שמע ישראל סבא (דברים ו ד) .

ואהבת את יהו״ה אלהיך (דברים ו ה) - תאנא ר׳ שמעון - דא הוא רזא עלאה, דישראל עלאה אתעטר בסטרא דאבא. ומאי איהו? אברהם. ואתעטר בסטרא דאימא. ומאי איהו? יצחק.

תנינן, **ואהבת** - מאן דרחים ליה למלכא - עביד יתיר טיבו חסד עם כלא. וחסד יתירא ההוא - דאקרי **חסד דאמת**, דלא בעי אגר עליה, אלא בגין רחימותא דמלכא דרחים ליה יתיר. וברחימותא דמלכא תליא חסד. ועל דא אקרי **אברהם אוהבי** (ישעיהו מא ח) . ובגין דרחים ליה יתיר - אסגי חסד בעלמא. ועל דא הכא **ואהבת**, וברחימותא תליא חסד. ודא היא **ביתא תליתאה**.

ביתא רביעאה - והיה אם שמוע..השמרו לכם..וחרה אף יהו״ה יז. גבורה תקיפא, ודינא קשיא היא, ונפקת מסטרא דאימא עלאה. ותנינן אע״ג דלית היא דינא - מסטרהא נפקא דינא גבורה עלאה. ואי תימא **והיה אם שמוע** דלאו היא דינא? ; לית כתרא מכל כתרי מלכא דלא יתכליל דינא ורחמי - כל שכן גבורה דאתכליל טב וביש.

ואלין ארבעה נטיל לון **וא״ו** ואתעטר בהו. ואלין אינון תפילין דאנח קב״ה.

תנינן, האי **וא״ו** סליק ואתעטר בעטרוי ואחיד להאי ולהאי, ואתעטר בכלהו. ועל דא **וא״ו** אמצעיתא דכלא דעילא ותתא, לאחזאה חכמתא שלימתא מכל סטרוי.

(שייך לפרשת עקב) [תאני ר׳ אבא - כתיב **רק באבותיך חשק יהו״ה** (דברים י טו) . מכאן אמר ר׳ שמעון אבהתא אינון רתיכא קדישא עלאה. וכתיב **חשק יהו״ה**.

תא חזי כמה דאית רתיכא קדישא לתתא - כך אית רתיכא קדישא לעילא. ומאי ניהו? הא דאמרן. רתיכא קדישא כלא אקרי וכלא אתקשר דא בדא ואתעביד כלא חד. **רק באבותיך** - תלתא, ורתיכא - ארבעה. רביעאה מנלן? דכתיב **ויבחר בזרעם אחריהם** (דברים י טו) - מאי משמע? לאכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאתתקנא ברתיכא קדישא. דתנינן, אבהתא - תקונא ושלימותא דכלא, וגופא בהו אשתכלל ואתבני, ובהו אתאחיד. אתא דוד מלכא ושכליל כלא ואתקין גופא ואשלמיה בהו. וא״ר יצחק, כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיכא קדישא - כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא. א״ר יהודה, כתיב ביה בדוד **והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי** (ש״א טז יב) . מאי טעמא **אדמוני**? משום דחולקא דעדביה גרמא ליה;

אדמוני - דינא ודאי. **עם יפה עינים** - דינא ברחמי כמה דכתיב **חסדי דוד הנאמנים** (ישעיהו נה ג) . א״ר יצחק **חסדי דוד** באתריה אוקימנא. אלא **והוא אדמוני** - כדאמרן, **עם יפה עינים** - אלין אבהתא.

תא חזי, ירושלם וציון - דינא ורחמי. ואע״פ כן כתיב **מעיר דוד היא ציון** (מ״א ח א) , וכתיב **בקרבך קדוש ולא אבא בעיר** (הושע יא ט) - נשבע קב״ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וכו׳. אימתי? א״ר יהודה כד אתהדר מלכו בית דוד לאתריה לתתא.

רבי יצחק אמר **ש** דרשימא בתלת קשרי, **ש** דארבע קשרין - רמיזא היא לתלתא ורמיזא לארבעה. תלת - הא דאמרן. ארבעה - למהוי **ש** רתיכא קדישא כחדא. דהא הוא כללא דתקונא עלאה, ומהכא מתפרשן ואתמשכן תתאי בארחייהו ברצועיהון דתליין בהני שערי דרישא דתליין בהו. ואתמשכן מנייהו כל אינון אחרנין עד דאתקשרן באתרייהו.]

תנינן, **ו**׳ נטיל אינון עלאי דאמרן.

ואלין תפלין דאנח קודשא בריך הוא. בגין כך בעי בר נש לאתפארא בהו. עליה כתיב **וראו כל עמי הארץ כי שם יהו״ה נקרא עליך** (דברים כח י) - **שם יהו״ה** ממש.

ואלין אינון תפלין דרישא.

תפלין דדרועא - היא שמאלא - דאקרי **עז** וירתא **מעז**. הדא הוא דכתיב **והיה לאות על ידכה** (שמות יג טז) **בה״א**, והיא **ה״א** דאוקימנא. זכאה חולקהון דישראל!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסג עמוד א

ועל דא **ה״א** בתראה נטלא תפלין דהיא שמאלא. ומאן אינון? אלין ארבעה דאינון חד גופא, ועל דא כלילן בחד. ומאן אינון? **תפארת נצח הוד יסוד**. והיא **ה״א דידכה**. וכלהו אחידא בה בגין לאתברכא מנייהו, וכלילא מכלהו.

א״ר חייא, אי הכי הא כתיב **וראית את אחורי** (שמות לג כג) , ותנינן **דא קשר של תפלין**?!

אמר ליה, הא אוקמוה ושפיר הוא! וכלא ברירא דמלה!

ועל דא - מהאי תלייא רצועה חד לתתא - דהא מנה תליין תתאי ואתזנו מנה. ועל דא איתקרי **אות** כמה דאת אמר **זאת אות הברית** (בראשית ט יב) , וכתיב **והיה לאות על ידכה בה׳**, והא אוקמוה:

שמע ישראל (דברים ו ד) . א״ר ייסא: **ישראל** סבא!

ר׳ יצחק אמר, **ע**׳ רבורבא לאכללא שבעין שמהן, סהדותא דכלא.

שמע ישראל כמה דכתיב **שמעו שמים** (ישעיהו א ב) וכתיב **האזינו השמים** (דברים לב א) . אוף הכא **שמע ישראל** - וכלא חד מלה הוא.

יהו״ה - רישא דכלא בנהירו דעתיקא קדישא, והאי הוא דאקרי ׳אב׳. **אלהינו** - עמיקתא דנחלין ומבועין דנפקין ונגדין לכלא. **יהו״ה** - גופא דאילנא, שלימו דשרשין. **אחד** - כנסת ישראל.

וכלא חד שלימותא, ואתקשר דא בדא, ולא אשתכח פרודא אלא כלא חד.

תני ר׳ יצחק, רתיכא קדישא עלאה - ארבעה בתי דתפילין דאנח **ו**׳ כמה דאתמר. רתיכא קדישא אחרא - ארבע אחרנין דכלילן בחד דאנח **ה**׳ בתראה, כמה דאוקמוה:

רעיא מהימנא

שמע ישראל יהו״ה אלהינו יהו״ה אחד -- פקודא דא ליחדא שמיה דקב״ה בכל יומא. דהא כמה דמייחדי שמא דקב״ה לתתא - הכי אתייחד שמיה לעילא. אשתכח קב״ה יחידאי עילא ותתא.

מאן דמייחד שמיה דקב״ה - ישוי לביה ורעותיה בההוא יחודא דקאמרן. ויחבר כל שייפוי בההוא יחודא בההוא רעותא, למהוי כלהו אחד. כמה דשוי כל שייפוי ברזא דחד - הכי לעילא מחבר כל שייפין עלאין בההוא יחודא למהוי כלהו חד.

בשעתא דאתי בר נש לייחדא שמא דקב״ה - כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתתקנא ולאתכללא כלהו בההוא יחודא למיקם ברזא דחד ביחודא חדא כלהו מתתקנן בתקוניהון כדקא יאות.

בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ״ח עלמין, וכלהו אקרון **שייפין דגופא**. ודא אקרי הלני״ו. קיימא מחכה להההוא יחודא. ודא איהו ״מלקט שושנים״ כמה דאת אמר **וללקוט שושנים** (שיר ו ב) דאינון שייפין דגופא. שייפין עלאין - לקיט לון שמא עלאה ברזא דיחודא דקא אתייחד ברזא דמ״ב שמהן, ולקיט כל אינון **שושנים** עלאין. ושמשא דא לקיט כל אינון תתאין, די כלהו ממנן בכללא דע״ב שמהן. ואתלקיטו כלהו בההוא יחודא. ואתעבידו כלהו - גופא חדא ברזא חדא. וההוא יחודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא. בההיא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד - עילא ותתא, ברזא ד**יהו״ה אחד ושמו אחד**.

ועל דא מאריכין ב**אחד** בתרי אתוון - למלקט ׳שושנים׳ לאתייחדא ברזא ד**אחד** ביחודא שלים. כיון דאתייחדן שייפין כלהו ברזא חדא דיחודא חדא - כדין אתקרי כלא **קרבן שלים**. ועל רזא דא אעיל ליה קב״ה בגן עדן לאדם קדמאה כמה דכתיב **לעבדה ולשמרה** (בראשית ב טו) . ותנינן דאלין אינון קרבנין תרין - רזא ד**יהו״ה אחד ושמו אחד**, דאינון קרבנין כתיב **וללקוט שושנים** - אלין שייפין דתרין סטרין דאינון חד.

שושנים -- רזא איהו. דכד מתחברן כל שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרבן - כדין מתעטר קב״ה בעטרה ברישא ד**כתם פז**, למהוי ביקרוי מתעטרא. ורזא דא הוי דכתיב **ששנים** - רזא דכל אינון שייפין דעילא ותתא, ורזא דההוא פז עטורא דמתעטרא וסלקא מביניהו. וכלא איהו ביה. בהני שושנים אית בה 613 פקודין דאינון שייפין דתרין סטרין, רזא ד**יהו״ה אחד ושמו אחד**,

דף רסג עמוד ב

(הדף מכיל רק רעיא מהימנא ללא זוהר)

רעיא מהימנא

ואית ביה סליקו דההוא פז דקא סליק מבינייהו. ובכל אתר דאינון משתכחין - ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא. ורזא דא **תפוח בעצי היער** ו**שושנה בין החוחים** ג - דא ודא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא שלים.

זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אלין ! ודאי לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי !

פקודא [ה] - לירא בארח כלל ובארח פרט.

והא יראה אוקימנא בגין דאית עליה דבר נש לדחלא מקמי קב״ה תדיר, כמה דאת אמר **ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את יהו״ה אלהיך** (דברים כח נח) . ובגין יראה דא יסתמר בארחוי. ו**יראה** - אתר הוא דאקרי **יראה** בגין דתמן שריא דחלא דקב״ה - איהו **יראת יהו״ה** לדחלא מניה. ודא איהו רזא דכתיב **וממקדשי תיראו** (ויקרא יט ל) . בהאי **יראה** שריא פולסא דנורא לאלקאה לון לחייביא דלא נטרין פקודי אורייתא. ועל דא באורח כלל אית לדחלא.

ובתר - בארח פרט - כד ידע בר נש מאן איהי **יראת יהו״ה**. ודא איהו דחלא דחביבותא, דאיהי עיקר ויסודא למרחם ליה לקב״ה. האי יראה עביד לנטרא כל פקודוי דאורייתא למהוי בר נש עבד נאמן לגבי קב״ה כדקא יאות.

פקודא [ו] - לאהבה, והא אוקימנא. רחימו דקב״ה - דבעי בר נש לרחמא ליה רחימו סגי, כאברהם דרחים ליה לקב״ה בכמה רחימו, ומסר גופיה ונפשיה לגביה. מכאן אוליפנא - מאן דרחים ליה לקב״ה - איהו מקיים עשר אמירן עילא ותתא ! ועל דא כל אינון עשר נסיוני דאתנסא אברהם וקאים בכלהו - לקבל עשר אמירן. כל נסיונא - אמירא היא. ואתנסא בההוא אמירא וקאים ביה. ועל דא אינון עשר נסיוני. וכלהו קאים בהו אברהם ! בגין דאתקשר ואתדבק בימינא דקב״ה דאיהי **אהבה רבה**.

מאי טעמא איקרי **אהבה רבה**? בגין מאן דקאים בהאי ׳אהבה׳ אתקשר בעלמא עלאה. **אהבת עולם** - דא רזא דעלמא תתאה דאתקשר ביה רחימו דיליה. וכלא רזא חדא בלא פרודא ! והא אתמר רזא דאהבה.

רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא ; בהאי אתייקר שמיה דקב״ה יתיר מכלא ואתברך ; בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין ; ורזא דאהבה אתמר. עד כאן :

פקודא [ז] - למקרי קריאת שמע תרין זמנין בכל יומא. חד לקבל דרגא דיממא וחד לקבל דרגא דליליא. ולאכללא ביממא דרגא דליליא, ולאכללא בליליא דרגא דיממא, והא אתמר. ועל דא - תרין זמנין בכל יומא, חד ביממא וחד בליליא.

פקודא - למקבע בר נש מזוזה לתרעיה, למהוי כל בר נש נטיר מעם קב״ה כד נפיק וכד עייל. ורזא - **יהו״ה ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם** (תהלים קכא ז) - בגין דרזא **דמזוזה** איהו קאים תדיר לפתחא. ודא איהו פתחא דלעילא. ודא איהו דרגא דאקרי **שומר** לאשתכחא בנטירו. דבר נש לאו איהו נטיר בר נטירו דקב״ה דאיהו נטיר תדיר וקאים לפתחא ובר נש לגו.

ותו דלא ינשי בר נש דוכרנא דקב״ה לעלמין. ודא איהו כגוונא דציצית כמה דאת אמר **וראיתם אותו וזכרתם את וגו׳** (במדבר טו לט) . כיון דחמי בר נש להאי דוכרנא - אדכר בגרמיה למעבד פקודא דמאריה.

ורזא דמהימנותא - **מזוזה** כללא דכר ונוקבא כחדא. בספרא דשלמה סמיך לקבל פתחא תרין דרגין אזדמן. חד - שידא. ואית ליה רשו לחבלא. ואיהו קאים לסטר שמאלא. זקיף בר נש עינוי - חמי ליה לרזא דשמא דמאריה ואדכר ליה - ולא יכיל ליה לאבאשא. ואי תימא אי הכי כי נפיק בר נש מתרעיה לבר - הא ההוא שידא קאים לימיניה ומזוזה לשמאליה ? והיאך אתנטיר בר נש אי איהו שארי לשמאליה ?

אלא כל מה דעבד קודשא בריך הוא - כל מלה ומלה אתמשך בתר זיניה. בבר נש קיימין תרין דרגין - חד מימינא וחד משמאלא. ההוא דימינא אקרי ׳יצר הטוב׳, וההוא דשמאלא אקרי ׳יצר הרע׳. כיון דנפק בר נש מתרעא דביתיה - ההוא שידא זקיף עינוי וחמי ליצר הרע דשארי לשמאלא - אתמשך להההוא סטרא ואתעדי מימינא. ובההוא סטרא קאים שמא דמאריה ולא יכיל לקרבא ולאבאשא ליה, ונפיק בר נש

דף רסד עמוד א

[נדפס גם בפרשת תרומה קס״א ע״ב]

שמע ישראל יהו״ה אלהינו יהו״ה אחד - דא איהו יחודא חד. **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד** - הא יחודא אחרא, למהוי שמיה רזא חד. ורזא דא **יהו״ה הוא האלהים** (מ״א יח לט) - דא כתיב כד אינון ביחודא חד.

ואי תימא, אי הכי כגוונא דכתיב **יהו״ה אחד ושמו אחד** - לאו איהו **יהו״ה האלהים** ? דאי כתיב ״יהו״ה ושמו הוא אחד״ - הוינא אמרי הכי ; לא כתיב אלא **יהו״ה אחד ושמו אחד** ; ואצטריך לומר כגוונא דא - ״יהוה הוא האלהים הוא״ - ויתחזי **יהו״ה אחד ושמו אחד** ?

אלא כלא חד ; דכד אתאחדן תרין שמהן אלין - דא ביחודא חד ודא ביחודא חד - כדין תרין שמהן אלין אתעבידו חד ; ואתכלילן דא בדא והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא. וכדין **יהוה הוא האלהים** - דהא כדין אתכליל כלא, דא בדא, למהוי חד. ועד דאתייחדו כל חד - דא בלחודוי ודא בלחודוי - לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד.

כללא דכל אורייתא הכי הוא ודאי ; דהא אורייתא איהי תורה שבכתב ואיהי תורה שבעל פה. תורה שבכתב - דא הוא דכתיב **יהוה׳**. תורה שבעל פה דכתיב - **האלהים**. ובגין דאורייתא איהי רזא דשמא קדישא אקרי הכי. **תורה שבכתב ותורה שבעל פה** - דא כלל ודא פרט. כלל אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל. ואתייחדו דא בדא והוי כלא חד. ועל דא כללא דאורייתא איהו כללא דלעילא ותתא ; בגין דשמא דא לעילא, ושמא דא לתתא. דא רזא דעלמא עלאה, ודא רזא דעלמא תתאה. ועל דא כתיב **אתה הראת לדעת כי יהו״ה הוא האלהים**. דא כללא דכלא ; וכל דא דאמרן אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא.

ואי תימא פקודי אורייתא אן אינון הכא בכללא דא ? אלא דא איהו **זכור**, ודא איהו **שמור**. וכל פקודי אורייתא בהני כלילן - ברזא דזכור וברזא דשמור. וכלא איהו חד.

פתח ר׳ יוסי ואמר : הא דתנינן **צלותא דערבית חובה** - חובה איהו ודאי בגין דקריאת שמע דערבית חובה. וקב״ה אתייחד בליליא כמה דאתייחד ביממא. ומדת לילה אתכליל ביממא ומדת יממא אתכליל בליליא, ואתעביד יחודא חדא. ומאן דאמר ׳רשות׳ - בגין אימורין ופדרין דמתעכלי בליליא, והא אוקימנא.

כתיב **ואהבת את יהו״ה אלהיך** - האי קרא אוקימנא ואוקמוה חברייא, אבל אית לשאלא - אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא - אמאי כתיב לבתר **ואהבת..והיה אם שמוע** דהא ביחודא אתכלילו? ! אלא התם בכלל, הכא בפרט. והכי אצטריך.

וברזא דיחודא דאנהא אתערנא ביה. יחודא דא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפילין דדרועא. בתפילין דרישא - ארבע פרשיין והא אתמר. והא ג׳ שמהן אינון? ! התם ארבע פרשיין וכל חד וחד בלחודוי - והכא ג׳ שמהן ! מה בין האי להאי?

רעיא מהימנא

ואשתזיב מניה. כד עייל - הא שמא קדישא לימינא קאים, ולא יכיל לקטרגא בהדיה.

ועל דא אצטריך בר נש דלא יעביד טנופא ולכלוכא בתרעא דביתיה, ולא יושיד מיין עכורין. חד - דלא יעביד קלנא לגבי שמא דמאריה, וחד - דאית ליה רשו להההוא מחבלא לחבלא. ובגין כך יזדהר בר נש מהאי, ויזדהר בר נש דלא ימנע מתרעא דביתיה שמא דמאריה.

וכד בר נש אתקין מזוזה לפתחיה - כד עייל ההוא בר נש - ההוא יצר הרע וההוא שידא בעל כרחייהו נטרי ליה ואמרי **זה השער ליהו״ה צדיקים יבאו בו** (תהלים קיח כ) . וכד לא קאים מזוזה לפתחיה דבר נש - יצר הרע וההוא שידא מתתקנין כחדא, שוו ידייהו על רישיה בזמנא דעייל פתחי ואמרי **ווי ליה לפלניא דהא נפק מרשותא דמאריה !**. מההוא זמנא קאים בלא נטירו - דלית מאן דנטיר עליה רחמנא לישזבן:

(זהר חלק ב צ״א ע״ב - פקודאה [י״ב] לאומאה בשמיה וכו׳)

(לא באמת ברור לי אם המשך הקטע שמע ישראל וכו׳ דא איהו יחודא הוא דברי הזהר או הרעיא מהימנא. לבינתיים שיבצתי אל תוכן הזהר - ויקיעורך)

דף רסד עמוד ב

אלא אנון ארבע פרשיין הא אתערו בהו ! חד - נקודה קדמאה וחד - רזא דעלמא דאתי וחד - ימינא וחד - שמאלא. אלין רזא דתפילין דרישא.

והכא ברזא דיחודא דא - תלת שמהן עלאין אינון כגוונא דאינון ארבע פרשיין. **יהו״ה** קדמאה - דא נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. **אלהינו** - רזא דעלמא דאתי. **יהו״ה** בתראה - כללא דימינא ושמאלא כחדא, בכללא חדא. **ואלין אינון תפלה דרישא** ודא איהו יחודא קדמאה.

תפלין דדרועא - כללא דכל הני כחדא ! ודא איהו רזא **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד**. הכא - כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא. ורזא דא **ברוך** - דא רזא דנקודה עלאה דאיהו ׳ברוך׳ - דכל ברכאן נבעין מתמן. ואי תימא עלמא דאתי אקרי ׳ברוך׳? לאו הכי ! דהא נקודה עלאה - איהו דכר, עלמא דאתי - נוקבא. איהו **ברוך** ואיהי **ברכה**. **ברוך** - דכר, **ברכה** - נוקבא. ועל דא **ברוך** איהו נקודה עלאה. **שם** - דא עלמא דאתי דאיהו **שם גדול** כמה דאת אמר **ומה תעשה לשמך הגדול** (יהושע ז ט) . **כבוד** - דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא.

וכלהו כלילן בהאי תפלה של יד דאיהו **מלכותו**. ונטיל כלא בגויה. ובהאי אתכלילן בהאי מלכות עלמין כלהו - למיזן לון ולספקא לון בכמה דאצטריכו.

ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא.

כגוונא דרזא דיחודא דתפלין - הכי הוא יחודא דכלא ! ודא איהו ברירו דמלה. והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי דהא בארבע גוונין אתסדר יחודא. ודא ברירא דכלהו והכי איהו ודאי. וכלהו רזא דיחודא. אבל סדורא דתפלין דא הוא יחודא עלאה כדקא יאות. ומגו דאתכלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא חד בארח כלל - אצטריך לבתר לאפקא לון בארח פרט. אבל לאו בארח יחודא - דהא יחודא בקראי קדמאי איהו למהוי **יהוה אחד** בתפלין דרישא **ושמו אחד** בתפלין דדרועא, והוי כלא חד.

כיון דיחודא אתסדר כלא בכללא מרישא דנקודה עלאה - אצטריך לבתר לאתעטרא מרישא דנהורא קדמאה דאיהו רישא דכלא. ע״כ:

[נדפס גם בפרשת תרומה קל״ט ע״ב]

גליף ואתקין משה כ״ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא דכתיב **שמע ישראל יהו״ה אלהינו יהו״ה אחד**. ואינון כ״ה אתוון גליפין מחקקין ברזא דלעילא. יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ״ד אתוון, ואינון **ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד**. ולא אשלים לכ״ה אתוון בגין דעד לא אתתקן משכנא. כיון דאתתקן משכנא ואשתלים - מלה קדמאה דהוה נפיק מניה כד אשתלים - לא מליל אלא בכ״ה אתוון, לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא. דכתיב **וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר** - הא כ״ה אתוון !

ועל דא כ״ה זינין לאשלמא תקונא דמשכנא. וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפין דאוליפנא ממר. ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אלין - אקרי **כה** ביחודא דשלימו דמשכנא. ועל דא **וחסידיך יברכוכה** כתיב - רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה. כ״ה - לקבל כ״ב אתוון, ותורה ונביאים וכתובים דאינון כללא חדא ורזא חדא.

בשעתא דישראל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ״ה אתוון דאינון **שמע ישראל יהו״ה אלהינו יהו״ה אחד**, ו**ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד** דאינון כ״ד אתוון, ויכוין כל חד בהו — כלהו אתוון מתחברן כחדא וסלקין לחבורא חד - תשע וארבעים תרעין ברזא דיובלא ; וכדין אצטריך לסלקא **ועד** - לא יתיר ; וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קב״ה להההוא בר נש כאילו קיים אורייתא כֻּלָּה דאיהי אתיא במ״ט פנים בכלא.

ועל דא אצטריך לכוונא רעותא בכ״ה ובכ״ד - לסלקא לון ברעותא דלבא 49 תרעין דקאמרן. כיון דאתכוון בהאי - יתכוון בההוא יחודא דאמר מר שמע ישראל וגו׳ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד - כללא דכל אורייתא כלא. זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו ; ודאי כללא איהו דכל אורייתא ועילא ותתא ; ודא איהו רזא שלימו דדכר ונוקבא ורזא דכל מהימנותא ;

[עד כאן מפרשת תרומה דף קל״ט ע״ב]

רעיא מהימנא

(לא באמת ברור לי אם הטקסט בדף הזה הוא רעיא מהימנא או זהר, ולבינתיים שבצתי אל הזוהר עצמו - ויקיעורך)

דף רסה עמוד א

רבי אבא שלח ליה לר׳ שמעון ואמר ליה: האי דאוקמיה מר בתפלין דמארי עלמא ד׳ פרשיין אינון קודשא דקודשין - שפיר ; משכא דעל תפילין ואינון רצועין אקרו ׳קדושה׳ - אסמכתא מנלן? שלח ליה **ויעש יהו״ה אלהים לאדם ולאשתו וגו׳** דייקא. והכי אוקמיה רב המנונא סבא. ואלין אינון דרישא ודרועא - **ידכה** בה״א, והא אוקמוה.

אמר ר׳ שמעון, אית מאן דמתני בהאי גוונא: **והיה** - דרועא שמאלא דקב״ה ואקרי ׳גבורה׳. אי הכי לא אשתארן ברישא אלא תלת ואינון ארבע? ; אבל תרין רתיכין קדישין אינון ; דא אתקשר בלבא ודא אתקשר במוחא. ולבא ומוחא אתקשר דא בדא, וזווגא חד להו. ושפיר קאמרו חברייא. והיה לאות על ידכה כמה דאתמר ולא אקרי אלא אות:

אמר ר׳ שמעון, בשעתא דבר נש אקדים בפלגות ליליא וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא, בצפרא אנח תפילין ברישיה ותפילין ברשימא קדישא בדרועיה, ואתעטף בעטופא דמצוה, ואתי לנפקא מתרעא דביתיה, אערע במזוזה רשימא דשמא קדישא בתרעא דביתיה - ארבע מלאכין קדישין מזדווגן עמיה, ונפקין עמיה מתרעא דביתיה, ואוזפי ליה לבי כנישתא ומכרזי קמיה *״הבו יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא ; הבו יקרא לבריה דמלכא, לפרצופא יקרא דמלכא ;״* רוחא קדישא שריא עליה - אכריז ואמר **ישראל אשר בך אתפאר**.

(המשך הטקסט מובא כסימן י״ג בסוף דפוס ווילנא והבאתי אותו לכאן. וכן איתא בזוהר חדש פרשת תרומה)

בתר הכי אית ליה למקרי פרשת בראשית עד **ויהי ערב ויהי בקר יום אחד**, דאיהי עלויא ותושבחתא דכולא. לבתר יתעסק בפרשת הקרבנות לכפרא עלוי ויימא צות **צו את אהרן** עד **תוקד בו** בגין דכל הרהורין ומחשבין דליליא יתכפרו. לבתר ישבח תושבחתא דדוד ובגין כך ייעול בר נש בתרעין דבהון כולא ואיהי אתתקנת דרגין. כיון דמטי ל**יוצר אור** דאיהו שירותא דצלותא דמיושב - כדין כל אינון דרגין פתחין תרעין וכדין **כתימרות עשן** כתיב. מה תמרות עשן דקטורת סלקא ומתחבראן דרגין אלין באלין - אוף הכא איהי צלותא דתמרות עשן, איהי מתחבראן ומתקשראן אלין באלין, דהא איהו מקשר לון ואומר **כולם אהובים כולם קדושים וכו׳**. לבתר **אהבה רבה** לסלקא ולאתקשרא בימינא. ויחודא ד**שמע** - **ע׳** רברבא, **ד׳** רברבא. וסימנא **עד**, היינו דכתיב **עד יהו״ה בכם** (ש״א יב) . אשתארו אתוון **שם** ב**מ׳** פתוחה, לפי **שמ׳** פתוחה מלך תתאה, **ם׳** סתומה - מלך עלאה. אשתארו אתוון **שם אח**. מהאי סטרא **שם**, ומהאי סטרא **אח**.

אמר רב המנונא סבא, כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא - חדוא זמין ליה מלעילא מאתוון אלין - **שם** מהאי סטרא, **אח** מהאי סטרא. ומצרף אתוון אלין. למפרע שרי ובמישר סיים. וסימן **אשמח** דכתיב **אנכי אשמח ביהו״ה** - ביהו״ה ממש. והכי אית בספרא דחנוך.

תו אית ביה **ע**׳ רבתא - רמז לאלין שבעין שמהן, רזא דאבהן קדישין - **ישראל יהוה אלהינו יהוה** - אלין ד׳ בתי דתפילין דאחיד לון (א״ח). **ד**׳ רבתא - דא קשר של תפילין דאיהי אחידת בהו, והוא רזא לחכימי ולא אתמסר לגלאה. ותרין רצועין נפקין מסטרא דא ומסטרא דא - רזא תרין ירכין דהאי **אח** דנביאי קשוט אחידן ביה. ועוד **אח** - רמז לפסוק דאמר **פתחי לי אחותי**.

ולבתר **אמת ויציב**. ואמאי **ויציב** דא תרגומו - אלא דא יעקב ודא יוסף, ואצטריך לאתדבקא בתרוייהו. ולבתר - צלותא מעומד. תלת קדמאין דאינון **מגן ומחיה והאל הקדוש**. ׳מגן׳ אית ביה מ״ב תיבין - רזא דשמא קדישא דמ״ב אתוון, ואית לאכללא ליה בלבא ולאתקשרא כשלהובא בגחלתא ברחימו, ודא איהו ברכתא דימינא. ׳מחיה׳ - אית ביה מ״ט תיבין ברזא דחמשין תרעין חסר חד. ואית שמא בגבורה **ה**׳ ואיהו **אתה גבור לעולם אדני**. ורזא דיליה אגל״א. וברזא אחרא יגל״א. וכולא רזא חדא מגבורתא דברכאן דיהודה **אתה יודוך אחיך...גור אריה יהודה...לא יסור שבט מהודה...אוסרי לגפן עירה**. בדא אתער יהודה בגבורתא קדישא ודא איהו ברכתא דשמאלא. ׳קדושה׳ - אית בה ארביסר תיבין; עשר אמירן וד׳ אתוון. ודא כליל לכל סטרין ואחיד מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

תלת בתראי - לאו אינון בחשבן דא בתיבין ואינון **רצה ומודים** - תרין עמודים תמכי דאורייתא. **שים שלום** - אילנא דחיי דאיהו שלמא דביתא, שלמא דכלא. ובין כך באמצעיתא אינון ברכאן דתקינו קדמאי והכי אוקמוה. לבתר דסיים צלותיה ואודי על חוביה - נפילת אנפין - הכי אוקמוה דיעביד כל מה דעבד משה רבינו עליו השלום - צלותא ותחנונין ובעותין ונפילת אנפין דכתיב **ואתנפל לפני יהו״ה** (דברים ט) . וכיון דעאל בכל אינון דרגין עלאין ואתקשר כולא בכולהו - אית לנחתא לתתא. הואיל ונחית לתתא - אצטריך נפילת אנפין באלפא ביתא. מאי טעמא? כיון דצלי צלותיה ואודי על חוביה - מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר נפשיה למאריה ברחימו דכתיב **אליך יהו״ה נפשי אשא** (תהלים כה) . וניחא ליה להוא סטרא דשריא ביה מותא עביד ליה נייחא. ועל דא באלפא ביתא דא לית בה לא **וא״ו** ולא **ק**׳ ולא **ב**׳. ואית ביה **פ**׳ באתריה (ס״א בסופיה). מאי טעמא? בגין דנפילת דא דמסר בר נש נפשיה למותא ואצטריך לכוונא רעותיה ולמעבד נחת רוחא להוא סטרא דשרא ביה מותא כמה דעביד קוף בחרבה בהרים - אחזי גרמיה כמית קמי חיות בגין דדחיל מנהון. וכד קריבין לגביה וחשיבו למיכל ולקטלא יתיה - חמו יתיה דנפיל ומית וחשבי דאיהו מית וכדין תבן לאחורא. ועל דא אסתלקו תלת אתוון אלין דלא ידעי בהו אלא קב״ה בלחודוי. ועם כל דא ברעותא דלבא שוי גרמיה ומסר ליה נפשיה ברחימו וקב״ה חשיב עלוי כאלו נטיל נשמתיה מניה. בגין דאית חובין דעביד בר נש דלא מתכפראן אלא בשעתא דנפקת נשמתיה מניה מהאי עלמא - הדא הוא דכתיב **אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון** (ישעיהו כב) . והשתא דאתחשיב ליה דנטיל קב״ה נשמתיה ואיהו יהיב ליה ברעותא - וההיא שעתא קיימא לכפרא על כל חובוי ואשלים לכל סטרין ולההוא סטרא דאתמר. ועל כל דא עולה ואסתלקת בין תרין דרועין בחבוקא דרחימו כדקא יאות ואיהו **מקוטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל**.

אמר ר׳ שמעון, אסור ליה לבר נש לטעום כלום עד דייכול מלכא עלאה. ומאי איהו? צלותא. וצלותא דבר נש כגוונא דא בקדמיתא מזמין לדיוקנין דחקיקין בכרסייא על אינון בריין דמתפשטי רוחין דלהון יחודא (ס״א יסודא) בהאי עלמא מנייהו. והיינו דכתיב **מה רבו מעשיך יהו״ה כולם בחכמה וגו׳** (תהלים קד) . דאיברין דאתחזון לקרבנא - רוחא דילהון מתפשטי עלייהו ארבע דיוקנין ומזמנן על בריין אלין. והיינו דקאמרינן **והאופנים וחיות הקודש**. וכל אינון חיילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו. ולבתר כהנא רבא קאמר חד שמא קדישא - היינו **אהבת עולם אהבתנו וגו׳**, ויחודא רבא מיחדי דהיינו **שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד**, ולבתר ליואי קא מתערי לנגונא דהיינו **והיה אם שמוע תשמעו וגו׳** - דא נגונא דלואי בגין לאתערא סטרא חד. ולבתר ישראל - דא **אמת ויציב** - ישראל סבא דקיימא על קרבנא דא היא דרגין עלאין פנימאין.

וכלא קיימא על פתורא אבל לית רשו לחד מנייהו לאושטא ידא ולמיכל מן קרבנא עד דמלכא עילאה אכיל והם שלש ראשונות ושלש אחרונות. כיון דאיהו אכיל - יהיב רשו לארבע דיוקנין ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו למיכל. כדין ׳אדם׳ דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר - מאיך ואנפיל על אנפוי ומסר רוחיה וגרמיה לגבי אדם דחקיק על אינון דיוקנין ולאתערא ליה עליה כדקא חזי. והיינו **אליך יהוה נפשי אשא**. תלת דיוקנין אחרנין וכל אינון דמתפשטי מנייהו

תהלה לדוד והיינו **יביעו ירננו יאמרו ידברו** - כלהו אכלי ואתהנון כל חד וחד כדחזי ליה. מכאן ולהלאה לימא בר נש עקאו דלביה - **יענך יהוה ביום צרה** - עאקו דעוברתא דיתבא בעאקו ואתהפכו כלהו סניגורין עליה דבר נש. ושלש פסיעות שעושה - הכוונה בהם למיכא״ל וגבריאל רפאל - שיצא משלש מחנות שכינה. ועל דא כתיב **אשרי העם שככה לו אשר העם שיהו״ה אלהיו**!

(עד כאן הקטע שמובא בסוף ספר הדפוס. מכאן ולהלאה המשך הזוהר בדף רס״ה ע״א)

כדין ההוא רוחא קדישא סלקא לעילא ואסהיד עליה קמי מלכא קדישא. כדין פקיד מלכא עלאה למכתב קמיה כל אינון בני היכליה, כל אינון דאשתמודען קמיה. הדא הוא דכתיב **ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יהו״ה ולחושבי שמו** (מלאכי ג טז) . מאי **ולחושבי שמו**? כמה דאת אמר **וחושבי מחשבות** (שמות לה לה) - אינון דעבדין לשמיה אומנותא בכלא; אומנותא דתפילין בבתיהון ברצועיהון וכתיבתהון, אומנותא דציצית בחוטיהון בחוטא דתכלתא, אומנותא דמזוזה. ואלין אינון **חושבי שמו**, וכתיב **וחושבי מחשבות**.

ולא עוד אלא דקב״ה משתבח ביה ומכריז עליה בכלהו עלמין *״חמו מה בריה עבדית בעולמי !״*.

ומאן דייעול קמיה לבי כנישתא כד נפק מתרעיה - ולא תפילין ברישיה וציצית בלבושיה, ואומר **אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך** - קב״ה אמר *״אָן הוא מודאי ? !״* - הא סהיד סהדותא דשקרא !

א״ר יוסי, זכאה חולקיה דמשה - דהכא אמר **אלהינו** ! דאמר ר׳ שמעון משה בדרגא עלאה יתיר אתאחד על שאר נביאי מהימני ! ואמר ר׳ שמעון אלמלא הוו ידעי בני נשא מלין דאורייתא - לינדעון דהא לית שום מלה באורייתא או את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין !

תא חזי כתיב **משה ידבר והאלהים יעננו בקול** (שמות יט יט) . ותנינן מאי **בקול? בקולו של משה**. ושפיר הוא. **בקולו של משה** דייקא ! בההוא קול דאיהו)אחיד ביה על כל שאר נביאין. ובגין דאיהו אתאחיד על כלהו בההוא קול דרגא עלאה - הוה אמר להו לישראל **יהו״ה אלהיך** - איהו דרגא דאקרי ׳שכינתא׳ דשרייא בגווייהו. זכאה חולקיה.

ואמר ר׳ שמעון, תנינן **קללות שבתורת כהנים - משה מפי הגבורה אמרן. ושבמשנה תורה - משה מפי עצמו אמרן**. מאי **מפי עצמו**? וכי סלקא דעתך את זעירא באורייתא משה אמר ליה מגרמיה? ! אלא שפיר הוא והא אתערנא - ״מעצמו״ לא תנינן אלא **מפי עצמו** - ומאי איהו? ההוא קול דאיהו אחיד ביה. ועל דא - הללו **מפי הגבורה**, והללו **מפי עצמו. מפי** - הוא דרגא דאתקשר ביה על שאר נביאי מהימני. ועל דא בכל אתר **אלהיך** והכא **אלהינו**.

תא חזי כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא אורחייהו בגין דישתדלון בפלחנא דמאריהון ויזכון לחיי עלמין. תחות כורסייא דמלכא קדישא אית מדורין עלאין. ובההוא אתר דכורסייא - מזוזה אתקשר, לאשתזבא מכמה מארי דינין

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסה עמוד ב

דזמינין לאתערא בהו בבני נשא בההוא עלמא. כגוונא דא עביד קב״ה לישראל ויהב להו פקודי אורייתא - בגין דישתדלון בה וישתזבון בהאי עלמא מכמה מארי דינין, מכמה מקטרגי, דאזדמנון בהו בבני נשא בכל יומא.

ר׳ חייא אמר, האי מאן דבעי דיסתמר אורחוי - לא יעבר על מייא דאושדין קמי פתחא, בגין דתמן שרי חד שידא, והוא בין תרין דשין דפתחא, ואנפוי לקבליה דפתחא, ואסתכי כל מה דעבדין בביתא. ולא לבעי ליה לאנוש דישדי מייא בין תרי תרעי.

ר׳ יצחק אמר מיין צלילן - לית לן בה. והוא דלא יושיד לון ארח קלנא. מאי טעמא? בגין דאית ליה רשו לנזקא. ולא עוד אלא דיהדר רישיה לקבלי ביתא ובכל מה דאסתכל אתלטייא. תלת מאה ושתין וחמש בחושבן ימי שתא אית ליה שמשין דהוא שליט עלייהו. וכלהו נפקין עם בר נש כד נפק מתרעא דביתיה.

א״ר אלעזר כל דא בעי קב״ה לנטרא לון לישראל ! ואתקין שמיה קדישא לעילא דאיהו אורייתא, ואורייתא כלא חד שמא קדישא איהו, ומאן דאשתדל באורייתא - אשתדל בשמיה. תא חזי - בעי בר נש בפתחא דביתא לרשמא שמא קדישא דאיהו מהימנותא דכלא. דהא בכל אתר דשמא קדישא אשתכח - זינין בישין לא משתכחי תמן, ולא יכלין לקטרגא ליה לבר נש. כמה דכתיב **לא תאונה אליך רעה וגו׳** (תהלים צא י) . אתר דפתחא דביתא שריא - כגוונא דלעילא - אתר דפתחא דביתא עלאה שריא **מזוזה** אקרי, דהוא תקונא דביתא ופתחא דביתא. מההיא ׳מזוזה׳ - ערקין מארי נימוסין. מארי דדינין - קמיה לא משתכחין. וקבל דא לתתא - כד בר נש אתקין מזוזה לפתחא דביתא והאי שמא קדישא רשים באתווי - האי בר נש אתעטר בעטרוי דמאריה, ולא קרבין לפתחא דביתיה זינין בישין, ולא משתכחי תמן:

ר' אבא הוה אתי מלמחמי לר' שמעון. פגע ביה **ר' יצחק**.

אמר ליה: *"מֵאָן אתי מאריה דנהורא? גבר דאתדבק בנורא דאכלא כל יומא - הא נהורא עמיה שרי!".*

אמר ליה, *"תנינן דחיובא עליה דבר נש לקבלא אפי שכינתא בכל דיש ידחי ושבתי. ומאן איהו? רביה. כל שכן בוצינא עלאה קדישא דכל בני עלמא בעאן לקבלא אנפוי!"*

א"ר יצחק *"אהדרנא עמך ואקבל אנפי שכינתא, ואטעם מאינון מלין עלאין דאטעמת קמיה".*

פתח ר' אבא ואמר:

שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים (תהלים קכג א) . שיר דא לא כתיב מאן אמרו? אלא בכל אתר דאיהו סתים - רוח הקדש אמרו עלייהו דישראל בגלותא!

היושבי בשמים - "היושב" מבעי ליה?! מאי **היושבי**? אלא אוקימנא מאן דבעי לצלאה צלותיה קמי מלכא קדישא - בעי למבעי מעמיקתא דכלא לארקא ברכאן לתתא, כמה דכתיב **שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהו"ה**. והאי **יו"ד** יתיר - עמיקתא דכלא היא! ובהאי בעי למבעי בעותיה לארקא ברכאן להההוא אתר דאקרי **שמים** לאתזנא מניה כלא. ועל דא **היושבי בשמים** - בשמים ממש! דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכלא, ואתישבן באתר דאקרי **שמים** -- כדין ברכאן משתכחי בעלאי ותתאי.

כעיני עבדים אל יד אדוניהם - מאי **כעיני עבדים**? אלין אינון שאר רברבי עמין דלא אתזנו אלא משיורא נופא דאילנא דישראל מתדבקי ביה. וכד ישראל נטלין ברכאן מההוא אתר - כלהו מתברכן מישראל. **כעיני שפחה אל יד גבירתה** - דא היא שפחה דאוקימנא דקטיל קודשא בריך הוא חילא דילה במצרים, דהא לית חילא דידה אלא כד אתנגיד מתמצית דהאי ארץ ישראל. וארץ ישראל

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסו עמוד א

גברתה אקרי.

ועל האי כתיב **תחת שלש רגזה ארץ** (משלי ל כא) . מאן **ארץ**? דא ארץ ישראל כמה דאתמר.

תחת עבד כי ימלוך - אלין אינון עבדים דקאמרן כד אתיהיב שלטנותא לחד מנייהו. ודא הוא דכתיב **אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים** (שמות כ ב) . **שפחה כי תירש גבירתה** - דא היא שפחה דקאמרן.

תא חזי מסטרא דהאי שפחה נפקי כמה גרדיני טהירין מקטרגין לקבלייהו דישראל ולקטרגא לון. וקוב"ה עביד להו לישראל נטירו כאבא דבעי לנטרא לבריה מן כלא. אמר קב"ה לישראל - כמה מקטרגין זמינין לקבלייכו! אשתדלו בפולחני ואנא אהא נטיר לכו סחרני ערסייכו! ותא חזי בשעתא דאינון זינין בישין קריבין לפתחא דבר נש - זקפן רישא ומסתכלן בשמא קדישא דאתחזי לבר דאיהו **שדי** דמתעטר בעטרוי - שמא דא שליט על כלהו! מניה דחלין וערקין ולא קרבין לפתחא דבר נש!

אמר ליה רבי יצחק, אי הכי ירשום בר נש שמא דא בפתחא דביתא ולא יתיר?! אמאי כל פרשתא?

אמר ליה שפיר הוא! דהא שמא דא לא אתעטר אלא באינון אתוון - כלהו רשימין ברשימא דמלכא. וכד אכתב כל פרשתא - כדין שמא דא מתעטר בעטרוי ונפיק מלכא בכל חילוי, כלהו רשימין ברשימא דמלכא. כדין דחלין מניה וערקין מקמיה.

תא חזי **והיה** - שמא קדישא מתתא לעילא. ועל דא **שדי** אתרשים מלבר לקבלי שמא דא. **והיה** מלגו, **שדי** מלבר. למהוי נטיר בר נש מכל סטרין - מלגאו ומלבר.

א"ר אבא כמה חיילין קדישין זמינין בההיא שעתא דאנח בר נש מזוזה לתרעיה! כלהו מכרזי ואמרי **זה השער ליהו"ה וגו'**. זכאה חולקהון דישראל!

כדין אשתמודען ישראל דאינון בני מלכא קדישא - דהא כלהו אתרשימו מניה! אתרשימו בגופייהו - ברשימא קדישא, אתרשימו בלבושייהו - בעטופייהו דמצוה, אתרשימו ברשייהו - בתתי דתפילי בשמא דמאריהון, אתרשימו בידייהו - ברצועי דקדושא, אתרשימו במסאנייהו - במסאנא

דמצוה, אתרשימו לבר - בזריעה בחצדא, אתרשימו בבתיהון - במזוזה דפתחא -- בכלא רשימין דאינון בני מלכא עלאה זכאה חולקהון !

עד דהוו אזלי אמר רבי אבא מאי דכתיב **אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'** (ירמיהו ב יג) . **אותי עזבו** - דא הוא מאן דמשקר באת רשימא קדישא. ובמה משקר ביה? דעייל ליה ברשותא אחרא ! כמה דאת אמר **ובעל בת אל נכר** דאקרי **בורות נשברים**. דהא עמין עובדי עכו״ם אקרו **בורות נשברים**, ודישראל אקרי **באר מקור מיים**. **חיים** - דא רשותא קדישא מהימנותא קדישא, ואקרי **באר** - מבועי דמיין צלילן נפקין ונזלין מנה, כמה דאת אמר **ונוזלים מן לבנון** (שיר ד טו) , **ונוזלים מתוך בארך** (משלי ה טו) , וכתיב **מעין גנים באר מיים חיים** (שיר ד טו) . סטרא אחרא אקרי **בורות נשברים אשר לא יכילו המים**.

תא חזי נהרא דנגיד ונפיק אשקי לכל גינתא, ורוי לכל אתר ואתר כמה דאוקימנא, עד דמלי להההוא אתר בגנתא דאקרי **באר מים חיים**. ומתמן אתזנו עלאין ותתאין כמה דאת אמר **ומשם יפרד** (בראשית ב י) . וכל אינון סטרין דסטר שמאלא - לא משתקיין מההוא נביעו דמיין נביעין, בגין דאינון מסטרא דשאר עמין ואקרו **בורות נשברים**. ומאן דמשקר ברשימא קדישא - בההוא סטרא אתדבק - ב**בורות נשברים אשר לא יכילו המים** - ולא עיילי לתמן. וההוא דזכי לנטרא ליה - זכי לאתשקייא מההוא נביעו דנחלא בעלמא דאתי. וזכי דאתמלי ההוא באר עלאה לנגדא ברכאן לעילא ותתא. זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי ! על דא כתיב **והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו** (ישעיהו נח יא) .

ווי למאן דמשקר ברשימא קדישא - דהא משקר בשמא עלאה !

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסו עמוד ב

ולא עוד אלא דגרים להאי באר דלא אתברכא, וקרינן עליה **כי הוציא שם רע על בתולת ישראל** (דברים כב יט) - **בתולת ישראל** דייקא ! ואוקמיה רבי שמעון באתריה - מאן דשוי תסקופי מלין על אנתתיה קדמיתא ואפיק עלה שום ביש - כמה דאפיק לעילא ! דכתיב **כי הוציא שם רע על בתולת ישראל** סתם.

ואזלא הא כי הא דאמר רבי חייא אמר רבי יוסי, בתולה ירתא שבע ברכות דאתברכא בשבע, בגין דבתולת ישראל ירתא שבע ברכן. ועל דא אקרי **בת שבע**. ואנתתא אחרא - מאן ברכאן דילה? ברכתא דבעז ורות כמה דאת אמר **ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יהוה את וגו'** (רות ד יא) - דודאי בתולה בשבע אתברכא ולא אתתא אחרא ברזא דא.

כיון דמטו בחקל חד - חמו אילנין. יתבו תחותייהו. אמר רבי אבא הא צחותא דמלי דאורייתא ! ניתיב !

פתח ואמר: **והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים וגו'** (ישעיהו כז יג) . **והיה ביום ההוא** - מאן **ביום ההוא**? אלא ההוא יומא דאתידע לקב״ה כמה דאת אמר **והיה יום אחד הוא יִוָּדַע ליהו״ה** (זכריה יד ז) . תו **ביום ההוא** כמה דאת אמר **ביום בא גוג על אדמת ישראל** (יחזקאל לח יח) .

יתקע בשופר גדול - מה לן ביה אי הוא רב או זעיר? ! אלא ההוא שופר עלאה דביה נפקין עבדין לחירו תדיר ! והאי איהו יובלא, דיובלא עלאה ורברבא הוא. וכד האי אתער - כל חירו דעלמין מתערין ביה, וההוא אקרי **שופר גדול**.

ובאו האובדים בארץ אשור. ״האבודים״ מבעי ליה או ״הנאבדים״ - מאי **האובדים**? **האובדים** ממש ! בגין דאינון בארעא אחרא ומאן דשארי בארעא אחרא - יניק מרשותא אחרא וכאלו לא שריא במהימנותא. בגין כך ׳אובדים׳ אקרון. ׳אובדים׳ אינון בכל סטרין. דכד ישראל שריין בארעא קדישא זכאין - זכאין תדיר בכלא, זכאן לעילא ותתא.

דבר אחר: **ובאו האובדים** - מאן אינון? אלין צדיק וכנסת ישראל דאקרון **אובדים**. מנלן? כנסת ישראל דכתיב **על מה אבדה הארץ** (ירמיה ט יא) - ׳אבודה׳ או ׳נאבדת׳ לא כתיב אלא **אבדה הארץ** - דא כנסת ישראל. צדיק דכתיב **הצדיק אבד** (ישעיהו נז א) - ׳אבוד׳ או ׳נאבד׳ לא כתיב אלא **אבד**, והא אוקמוה. ואי תימא **ובאו** - מאן אתר אתיין אלין אובדים? אלא כנסת ישראל מן גלותא, צדיק - כמה דאוקמוה - דכתיב **בשוב יהו״ה את שיבת ציון** (תהלים קכו א) , בגין דייתוב לאתריה וייתי לאתחברא בכנסת ישראל. ועל דא **ובאו האובדים בארץ אשור**.

והשתחוו ליהו״ה בהר הקדש בירושלם - מאי קא מיירי? אלא מלה דא **דהנדחים בארץ מצרים** תב. כביכול ישראל לא יפקון מן גלותא אלא בשכינתא כמה דאוקמוה. ואינון נדחים ישתחוו ליהו״ה.

תו אמר רבי אבא, כתיב **יהו״ה ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם** (תהלים קכא ח) . **ישמר צאתך** - תינח, אלא **ובאך** מאי קא מיירי - דהא מאן דעאל לביתיה לא מסתפי? אלא האי בר נש דשוי רשימא קדישא לביתיה במלין דשמא עלאה - האי אתנטיר מכלא! כד נפיק - ההוא דמדוריה לתרעא דביתיה זקיף וחמי רשימא קדישא נעיץ בפתחיה. כד נפיק בר נש - הוא אוזיף ליה ונטיר ליה! כד עייל לביתיה - הוא אכריז קמיה *״אזדהרו ביקרא דדיוקנא דמלכא קדישא!״*. וכל דא בגין ההוא רשימא דשמא קדישא דאתרשים בתרעיה. ולא די ליה לבר נש דאתנטר בביתיה - אלא קב״ה נטיר ליה כד עייל וכד נפיק! דכתיב **יהו״ה ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם**. זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא דאתי!

תא חזי האי רוחא בישא דשארי בין תרעוי.

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסז עמוד א

ווי ליה לבר נש דלא ידע לאזדהרא מניה ולא רשים לפתחא דביתיה שמא עלאה קדישא דישתכח עמיה! דהא אית ליה תלת מאה ושתין וחמש שמשין בישין מקטרגין - כל חד משמש יומיה, וכלהו משתכחי עמיה כל יומי שתא ומקטרגי ביה לעילא ותתא. וכלהו משתכחי ביה ביממא ובליליא; ביממא - לקטרגא ליה, בליליא - לצערא ליה בחלמיה. כד נפיק - לקטרגא ליה. כד עאל - שווין ידייהו עליה דכתפיה ואמרין ליה *״ווי ליה לפלניא דנפק מדשותא דמאריה! ווי ליה לפלניא בהאי עלמא ובעלמא דאתי!״*. בגין כך בעאן בני מהימנותא למהוי רשימין בכלא, למהוי רשימין ברשימא דמאריהון, לאזדעזעא מנייהו כל סטרין זינין בישין, למהוי נטירין בהאי עלמא ובעלמא דאתי. זכאין חולקיהון דישראל! עלייהו כתיב **ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ וגו׳** (ישעיהו ס כא) :

ואהבת את יהו״ה אלהיך (דברים ו ה) .

רבי יוסי פתח: **ועתה מה לי פה נאם יהו״ה כי לָקַח עמי חנם וגו׳** (ישעיהו נב ה) . תא חזי רחימותא דקב״ה בישראל - אע״ג דחובייהו גרמו לאסתלקא מבינייהו ואתבדרו ביני עממיא - הוא תבע עלבונא דלהון! ותא חזי בשעתא דישראל שראן בארעהון - קב״ה משתעשע בגנתיה וקריב לגבייהו דישראל ושמע קליהון ואשתבח בהו. כיון דגרמו חובייהו ואתגלי ישראל מארעא קדישא - קב״ה לא עאל בגנתיה ולא משתעשע ביה. ולא עוד אלא דאיהו צווח ואמר **ועתה מה לי פה נאם יהו״ה** , וכתיב התם **פה אשב כי אויתיה** (תהלים קלב יד) .

כי לקח עמי חנם - כמה דאת אמר **חנם נמכרתם** (תהלים קלב ג) .

ומההוא יומא דאתגליאו ישראל מארעהון - לא אשתכח חדוותא קמי קב״ה. הדא הוא דכתיב **אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם** (ישעיהו נ ג) . וכל דא בגין רחימותא דלהון דרחים לון קב״ה כמה דאת אמר **אהבתי אתכם אמר יהו״ה** (מלאכי א ב) . ועל דא **ואהבת את יהו״ה אלהיך**.

ואהבת - דבעי בר נש לאתקשרא ביה ברחימותא עלאה. דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח לקב״ה - דיפלח ברחימו! דלית לך פולחנא כמו רחימותא דקב״ה! ר׳ אבא אמר - הני מלי - כללא דאורייתא אינון! בגין דעשר אמירן דאורייתא הכא אתכלילו, והא אוקמוה חברייא.

תא חזי לית לך מלה בחביבותא קמי קב״ה כמאן דרחים ליה כדקא יאות! ומה הוא? כמה דכתיב **בכל לבבך** - **בכל** מאי קא מיירי? ״בלבבך״ מבעי ליה, ״בנפשך...במאדך״, מהו **בכל לבבך**? אלא לאכללא תרין לבין - חד טב וחד ביש. **בכל נפשך** - חד טב וחד ביש. **בכל מאדך** - דא לא אתיא לדרשא. א״ר אלעזר ואפילו האי לדרשא הוא! מאי טעמא? בין דנפל ליה ממונא מירותא או מסטרא אחרא, או בין דאיהו רווח ליה. ועל דא כתיב **בכל מאדך**.

א״ר אבא, אהדרנא לקרא **ואהבת**. מאן דרחים לקב״ה - אתעטר בחסד מכל סטרין ועביד חסד בכלא, ולא חייס על גופיה ועל ממוניה. מנלן? מאברהם כמה דאתמר, דהא לא חס ברחימותא דמאריה **על לביה ועל נפשיה ועל ממוניה**. על לביה - לא אשגח על רעותא דיליה בגין רחימותא דמאריה. על נפשיה - דלא חס על בריה ועל אתתיה בגין רחימותא דמאריה. על ממוניה - דהוה קאים בפרשת ארחין ואתקין מזוני לכל עלמא. בגין כך אתעטר בעטרא דחסד כמה דכתיב **חסד לאברהם** (מיכה ז כ) .

ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה - זכה להאי. ולא עוד אלא דעלמין כלהו מתברכן בגיניה. הדא הוא דכתיב **וחסידיך יברכוכה** (תהלים קמה י) - אל תקרי **יברכוכה** אלא **יברכו כ״ה**.

יומא חד הוה **חלש רבי יוסי** - עאל לגביה **ר׳ אבא ור׳ יהודה ור׳ יצחק**. חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים. יתבו. כד אתער חמו ליה לאנפוי דחייכין.

אמר ליה ר׳ אבא: מלה חדתא חמיתא?

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסז עמוד ב

אמר ליה: ודאי! דהשתא סלקא נפשי וחמית יקרא מאינון דמסרו גרמייהו על קדושה דמאריהון, דהוו עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונא דכיא וקב״ה משתעשע בהו. וחמינא מה דלא יהבו לי רשותא למימר. ושאילנא לון, אמינא *״האי יקרא דמאן הוא?״*. אמרו לי *״מאינון דרחימו למאריהון בההוא עלמא״*. וממה דחמית - נפשאי ולבאי אתנהיר, ועל דא אנפאי חייכין.

אמר ליה ר׳ אבא: זכאה חולקך! אבל אורייתא אסהיד בהו דכתיב **עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ**!

אמר ליה ר׳ יהודה: הא שאילו חברייא דא! דכתיב **יעשה** - ״תעשה״ מבעי ליה?!

א״ל הא אתמר, אבל רזא דמלה היינו דכתיב **לחזות בנעם יהו״ה ולבקר בהיכלו** (תהלים כז ד) ואוקמוה. **נעם יהו״ה** - ההוא דאתיא מעתיקא קדישא - דקב״ה משתעשע ביה, דהא ההוא **נעם** מעתיקא נפקא. **ולבקר בהיכלו** - בהיכלא עילאה על כלא. אוף הכא **עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה** מאן? ההוא עתיקא סתימא דכלא - דהא ביה תליא!

א״ל ודאי הכי הוא! זכאה חולקהון דאינון דרחימותא דמאריהון מתדבקן בהו! לאלין לית שעורא לחולקהון בההוא עלמא!

אמר ר׳ יצחק, כמה מדורין על מדורין אית להו לצדיקייא בההוא עלמא, ומדורא עלאה דכלא אינון דרחימותא דמאריהון אתקשר בהו! דהא מדוריהון אתקשר בהיכלא דסליק על כלא. מאי טעמא? בגין דקב״ה בהאי אתעטר.

תא חזי כלא **אהבה** אתקרי! ובגין אהבה קיימא כלא כמה דכתיב **מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה** (שיר ח ז). וכלא ברחימותא קיימא - דהא שמא קדישא הכי אשתכח! דהא אוקמוה **י׳** - לא מתפרש קוצא דלעילא מן **י׳** לעלמין, דהא ברחימותא שריא עליה ולא מתפרש מניה לעלמין. **ה׳** - הא אוקמוה **דיו״ד** לא מתפרש מנה ואשתכחו כחדא בחביבותא - לא אתפרשן דא מן דא - **י״ה**. והא אתמר כמה דכתיב **ונהר יוצא מעדן - יוצא** תדיר לעלמין דהא בחביבותא שריא עליה, בחביבותא אתדבקן דא בדא.

ו״ה כד אתדבקן דא בדא - אתדבקן בחביבותא כחדא כחתן בכלה. דא רחימותא בחביבותא - דארחייהו תדיר בחביבותא!

אשתכח **י׳ בה׳, ה׳** עם **ו׳, ו׳** עם **ה׳**. ודא בדא אתקשר בחביבותא! וכלא **אהבה** אקרי! ועל דא מאן דרחים למלכא - הא אתקשר בההוא אהבה. ובגין כך **ואהבת את יהו״ה אלהיך**:

והיו הדברים האלה וגו׳ (דברים ו ו).

ר׳ יצחק פתח: **כל עצמותי תאמרנה יהו״ה מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו** (תהלים לה י). האי קרא דוד אמריה ברוחא דקודשא! **כל עצמותי תאמרנה** - וכי מאן חמא גרמי דאמרו שירתא?! אלא האי קרא בזמנא דקב״ה זמין לאחייא מתייא, וזמין קב״ה לאתקנא גרמי ולקרבא כל חד וחד לאתרייהו, דכתיב **וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עָצֶם אֶל עַצְמוֹ** (יחזקאל לז ז), וכתיב **וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ** (ישעיהו נח יא). כדין זמינין אינון למימר שירתא. מאי שירתא אמרי? **יהו״ה מי כמוך**. ודא שירתא מעלייא ממה דאמרו ישראל על ימא! דהא אינון לא אדכרו שמא קדישא אלא בתר תלת מלין דכתיב **מי כמוכה באלים יהו״ה** (שמות טו יא), והכא אינון מקדמי לשמא קדישא דכתיב **יהו״ה מי כמוך. מציל עני מחזק ממנו** - דא יצר טוב מיצר רע. בגין דיצר הרע תקיף הוא כאבנא כמה דכתיב **והסירותי את לב האבן**, ויצר הטוב הוא בשרא דכתיב **ונתתי לכם לב בשר** (יחזקאל לו כו).

תא חזי יצר הרע למה הוא דומה? בשעתא דאתי לאזדווגא בבר נש הוא כפרזלא עד דעאלין ליה בנורא. בתר דיתחמם - אתהדר כלא כנורא.

רבי חייא אמר יצר הרע כד אתי לאזדווגא ביה לבר נש - דמי לבר נש דקריב לפתחא ואזיל ליה לאורחא. כיון דקריב לפתחא וחמי דלא אית מאן דמחי בידיה - עאל לביתא ואתעביד ליה אורח. חמא דלא אית מאן דמחי בידיה - אתמנא עליה ואתעביד מאריה דביתא

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסח עמוד א

עד דישתכח דכל ביתא קאים ברשותיה.

מאן אוליפנא? מפרשתא דדוד אוליפנא! מה כתיב **ויבא הלך לאיש העשיר** (ש״ב יב ד) . **הלך** - דקרוב לפתחא ולא בעי לאתעכבא תמן אלא למהך לארחיה. כך הוא יצר הרע - כמה דמקרב לביתא. מתקרב גבי דבר נש - אתער עליה בחובא זעיר - דא הוא אורח עראי. חמי דלית דמחי בידיה מה כתיב **לעשות לאורח הבא אליו** - אתעביד ליה אורח אכסנאי בביתא. אתער עליה בחובוי יתיר יומא חד או תרין יומין, כהאי אורח דשראן ליה בביתא יומא חדא או תרין יומין - כיון דחמי דלית מאן דמחי בידיה מה כתיב **ויעש לאיש הבא אליו** - אתעביד מארי דביתא, כמה דאת אמר **האיש אדוני הארץ** (בראשית מב ל) , **איש נעמי** (רות א ג) . כך הוא יצר הרע! אתעביד לקבליה דבר נש ׳איש בעל הבית׳. הא אתקשר בר נש בפולחניה והוא עביד ליה רעותיה.

ועל דא בעי בר נש לשואה מלין דאורייתא עליה תדיר בגין דיהא ההוא יצר הרע תביר בהו. דלית ליה מקטרג ליצר הרע בר מלי דאורייתא. ועל דא כתיב **והיו הדברים האלה וגו׳ על לבבך** - על תרי יצריך, יצר הטוב אתעטר בהו ויצר הרע אתכנע בהו. א״ר יהודה יצר הטוב מה בעי מלי דאורייתא? אמר ליה: יצר הטוב אתעטר בהו! ויצר הרע - כיון דחמי דבר נש לא תב ולא בעי לאשתדלא באורייתא - כדין הוא סליק לעילא ואוליף עליה חובה. הדא הוא דכתיב **וכסילים מרים קלון** (משלי ג לה) .

כד אתא ר׳ שמעון אמר הא ודאי פרשתא דקריאת שמע רמיזא ביה עשר אמירן כמה דאוקמוה, והכי הוא ודאי. **והיו הדברים האלה** - כללא דעשר אמירן אינון. ובגין כך עשר פקודין אית הכא לקבל עשר פקודין דאורייתא. ומאן אינון? ושננתם לבניך. ודברת בם. בשבתך בביתך. ובלכתך בדרך. ובשכבך. ובקומך. וקשרתם לאות על ידך. והיו לטוטפות בין עיניך. וכתבתם על מזוזות ביתך. ובשעריך.

הא עשר לקבל עשר אמירן. ועל דא פרשיין אלין כלל רב אינון באורייתא! זכאה חולקיה מאן דאשלים ליה בכל יומא תרי זימני! דהא אתקדש בפומיה שמא קדישא כדקא יאות.

ר׳ אחא הוה קאים עמיה **דר׳ אלעזר** ליליא חד בתר פלגות ליליא, והוו משתדלי באורייתא.

פתח ר׳ אלעזר ואמר **כי הוא חייך ואורך ימיך וגו׳** (דברים ל כ) .

תא חזי על כל תנאין דגזר קב״ה כד עאלו לארעא דישראל - גזרה דאורייתא הוה. מאי טעמא? בגין דשכינתא לא מתיישבא בארעא אלא באורייתא, ולא מתיישבא לעילא אלא באורייתא. דהכי אמר אבא: תורה שבע״פ לא אשתמודע אלא בגין תורה שבכתב. שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה דלתתא, דכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה - יכלא למיקם בעלמא. הדא הוא דכתיב **כי הוא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה** (דברים ל כ) - **על האדמה** סתם. ואי לאו - דאפסיק מלי דאורייתא - לא יכלא למיקם, דכתיב **על מה אבדה הארץ** וכתיב **ויאמר יהו״ה על עזבם את תורתי** יב.

עד דהוו יתבי מאיך ר׳ אלעזר רישיה. אמר: ודאי הכי הוא! ודא הוא רזא דאשכחנא בספרא דרב המנונא סבא ואוקים קרא דא ברזא דכנסת ישראל דכתיב **שארה כסותה ועונתה לא יגרע** (שמות כא י) . ואי אתמנעו מנה מה כתיב? **ויצאה חנם אין כסף** כמה דאת אמר **אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה** (ישעיהו נ א) וכתיב **חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו** (ישעיהו נב ג) . ומאן דמנע אורייתא מנה - כמאן דנסב מארי דאתתא ומנע ליה מנה - דא אשתארת כארמלתא ולא ארמלתא. הדא הוא דכתיב **היתה כאלמנה** (איכה א א) - ולא ״אלמנה״.

יתבו אתעסקו באורייתא עד דנהיר יומא. בתר דנהיר יומא - קמו ואזלו. עד דהוו אזלו חמו חד גבר דהוה אזיל בארחא ורישיה עטיף. קריבו גביה והוה רחיש

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסח עמוד ב

בשפוותיה ולא אתיב לון מדי. אמר רבי אלעזר: *"דאי האי אמלך במאריה!"*. יתיב רבי אלעזר ורבי אחא וצלו צלותא, וההוא גבר קאים בקיומיה באתר אחרא. בתר דסיימו צלותא אזלו בארחא, וההוא גברא אשתמיט מנייהו. אמר רבי אלעזר: *"האי גברא - או טפשא הוא או ארחוי לא מתישרן"*. אמר: *"נתעסק באורייתא דהא שעתא היא!"*.

פתח רבי אלעזר ואמר: **כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון** (משלי ג לה) . **כבוד חכמים ינחלו** - זכאין אינון דמתעסקי באורייתא!

עד לא פתח מלה - קריב ההוא בר נש גבייהו. אמר ר' אלעזר - לית לן למפסק מלי דאורייתא! דכל מאן דאשתדל באורייתא זכי למירת ירותא לעילא ביקרא דמלכא קדישא, וזכי למירת ירותא ואחסנא בהאי עלמא. ומאי איהו? ההוא דאקרי **כבוד יהו"ה** - דלא פסק מנייהו לעלמא. הדא הוא דכתיב **כבוד חכמים ינחלו** - ההוא דאקרי **כבוד יהו"ה**. **וכסילים מרים קלון** מאי הוא? תא חזי כד בר נש אזל בארח מישר קמי קודשא ב"ה ואשתדל באורייתא - הא ההוא **כבוד יהו"ה** ירית לגרמיה, וכמה אפטרופסין סניגורין אשתכחו לעילא עליה דבר נש, וכלהו אולפין עליה זכו קמי מלכא קדישא. ואי בר נש לא אשתדל באורייתא ולא אזל בארחא דמאריה - הוא עביד קטיגורא עליה. וההוא קטיגורא שאט באוירא ולא סליק לעילא - דלמא יתוב אדם מחובוי. כיון דחמי דבר נש לא תב ולא בעי לאשתדלא באורייתא - כדין הוא סליק לעילא ואוליף עליה חובא. הדא הוא דכתיב **וכסילים מרים קלון**. וסליק לעילא ועבד קטרוגא.

פתח ואמר: **וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עֲלֵיהֶם תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה וגו'** . מאי שנא מצרים הכא מכל שאר עמין? דהא לכלהו כתיב **ולא עליהם יהיה הגשם** והכא לא?! אלא הא אוקמוה חברייא דהא ארעא דמצרים לא אצטריך למטרא - ועל דא לאו היא בכללא דאינון דבען מטרא. אבל אינון דינא אחרא אסתלק עלייהו ושפיר קאמרו.

תא חזי כתיב **כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'** (דברים יא י) - דהא נהרא סליק מניה משתקייא ארעא. אבל הכא **למטר השמים תשתה מים** - דהא ארעא קדישא מן שמייא אתשקייא תדיר. וכד ישראל הוו עסקין באורייתא - הוה אתשקייא כדקא יאות. ומאן דמנע אורייתא מנה - כאילו מנע טב מן כל עלמא.

עאלו לגו מערתא חדא דהוה בארחא. עאל ההוא גבר עמהון. יתבו.
פתח ההוא גברא ואמר: **ודבר יהו"ה אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו'** (שמות לג יא) - האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה, ולא מלה דא כמלה דא. בקדמיתא **ודבר יהו"ה אל משה פנים אל פנים** - שפיר! לבתר **ושב אל המחנה**, לבתר **ומשרתו יהושע בן נון נער** - מהו!?

א"ר אלעזר: ודאי קב"ה אתרעי ביקרא דילן דהשתא זווגא דילן בשכינתא ושכינתא לא אתעדי מנן. מאן דפתח פתחא - לימא מלה!

פתח ואמר: **ודבר יהו"ה אל משה פנים אל פנים** - בכמה דרגין עלאין ויקירין אתפרש משה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי דעלמא! דהא כלהו לקבליה - כקוף בפני בני נשא! שאר נביאי הוו מסתכלי באספקלריא דלא נהרא - ועם כל דא לא הוו זקפן אנפין לעילא לאסתכלא! אלא כמה דכתיב **ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה** (דניאל י ט) . ולא עוד אלא דמלין לא הוו גבייהו באתגלייא. ומשה נביאה מהימנא - לאו הכי! דהוא הוה מסתכל באספקלריא דנהרא וקאים בקיומיה. ולא עוד אלא דהוה זקיף רישא לאסתכלא כמאן דאמר לחברייה "זקוף רישך ויסתכלון אנפך באנפי בגין דתנדע מלי". כך משה - **פנים אל פנים** - זקיף רישא בלא דחילו! אנפוי זקפאן ומסתכל בזיו יקרא עלאה.

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסט עמוד א

ולא אשתני דעתוי ואנפוי כשאר נביאין. דכד הוו בעאן לאסתכלא - נפקי מרשותייהו ומדעתייהו ואשתני זיו אנפייהו, ולא הוו ידעי מהאי עלמא כלום. ומשה - לאו הכי! דמשה בההוא דרגא עלאה ממש הוה מסתכל ולא נפק מרשותיה ומן דעתיה! דהא בשעתא דהוה מסתכל בזיו יקרא עלאה - מיד **ושב אל המחנה** למללא עמהון בכל מה דאצטריכאן, ודעתוי מתישבא ביה כקדמיתא ויתיר. ודא הוא **ושב אל המחנה**.

ומשרתו יהושע בן נון נער ודאי ! דהוה יניק **מתוך האהל** ואוליף לאסתכלא ברוח קודשא כמה דאת אמר **והנער שמואל משרת את יהו״ה** (ש״א ג א) . תא חזי כל זמנא דהוה יהושע לגבי דמשה - הוה אוליף ואניק **מתוך האוהל** ולא דחיל. בתר דאתפרש ממשה והוה בלחודוי - מה כתיב ? **ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו** (יהושע ה יד) - דלא הוה יכיל לאסתכל. והאי מחד שליחא - כל שכן מאתר אחרא ! לבר נש דאפקיד מלכא גביה מאני דהב ואבני יקר. כל זמנא דמשתכח גביה - שמשא דביתיה אחיד בהו ואסתכל בהו. כיון דסליק ההוא בר נש מעלמא - לא שביק מלכא לגבי שמשא כלום, ואחיד פקדונא דיליה. אמר ההוא שמשא *״וי דאבדית ! ביומוי דמארי - כל אלין הוו בידי !״*. כך יהושע ביומוי דמשה הוה יניק בכל יומא **מתוך האהל** ולא דחיל. בתר דשכיב - **ויפול יהושע אל פניו**.

ואנא - בעוד דאנא שכיח גבייכו - אסתכל במלי דאורייתא ולא אהא דחיל. בתר דאתפרש מנייכו - לא איכול לאסתכלא בלחודאי !

תו פתח ואמר : **ושנתתם לבניך ודברת בם וגו׳** (דברים ו ז) . כמה דאת אמר **חציך שנונים** (תהלים מה ו) . דבעי בר נש לחדדא מלי דאורייתא לבריה כחרבא דאיהו שננא בתרי סטרוי, בגין דייעול ליה חדודא וחדוה דאורייתא ולא ישתכח לביה בטפשותא. **ודברת בם** - כל מלין דאורייתא - כל חד וחד אורחא ליה בלחודוי ! **ודברת בם** - ״ותדבר״ מבעי ליה ? ! אלא בעי בר נש לאנהגא גרמיה בהו ולאתנהגא גרמיה דלא יסטי לימינא ולשמאלא. **בשבתך בביתך** - לאנהגא גרמיה בביתיה בארח מישר ובאורח תקונא, דילפון מניה בני ביתיה. לאנהגא גרמיה עמהון בנחת ובחידו. ולא יטיל דחילו בבני ביתיה יתיר. וכל עובדוי בביתיה בארח תקונא. **ובלכתך בדרך** - לאנהגא במלי דאורייתא ולתקנא גרמיה בהו כמה דאצטריך. ולדברא גרמיה באורחוי דאורייתא. ומאי איהו ? כמה דיעקב - לדורון, לקרבא, לצלותא. וצלותא בעי לצלאה למאריה. ועילא מנהון - מלי דאורייתא. **ובשכבך** - לדברא גרמיה בדחילו דמאריה בקדושה בענוה דלא ישתכח חציף לקבליה דמאריה. **ובקומך** - למיהב תושבחן למאריה דאתיב נשמתיה. דהא בכמה חיובין אשתכח קמי מאריה, וקב״ה עביד עמיה חסד ואתיב לה לגופיה :

׳וקשרתם לאות על ידכה׳ (דברים ו ח) (שמות יג טז) - הא אוקמוה **על יד כהה**, ודא הוא שמאלא. ובספרא דאגדתא אמר **על יד כה** - כמה דאת אמר **כה יהיה זרעך** (בראשית טו ה) .

וחברייא יתבי דרומא אוקמוה ברזא דלהון - ארבע בתי דתפילין כהאי גוונא (שמות יג) **קדש לי כל בכור** סתם - לקבל כתרא עלאה דכלא. (שמות יג) **והיה כי יביאך** - לקבל חכמה. (דברים ו) **שמע ישראל ואהבת** - לקבל בינה. (דברים יא) **והיה** - לקבל חסד.

לבתר כלילן כלהו בדרועא שמאלא דאקרי ׳עז׳. וכתיב **ובזרוע עזו** (ישעיהו סב ח) - ואין ׳עז׳ אלא תורה, ואין ׳עז׳ אלא תפלין.

ומלין לא מתישבן לגבן. מאי טעמא ? בגין דכתרא עלאה - הוא כליל כלא - דלאו הוא בחושבנא.

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רסט עמוד ב

ועוד **והיה כי יביאך** - ביציאת מצרים תלייא ! ההוא אתר דאשתכח ביה חירו לעבדין. ועל דא לא מתתקנן בארחייהו.

ואנן מחכמה שריין. והכי הוא. וקב״ה נטיל לון ארבע לעילא, ארבע לתתא. ארבע באתר דמוחא, ארבע באתר דלבא שריא. בגין דדא בדא אתקשר. ובעי בר נש לאתעטרא בהו בגין דאיהו שמא קדישא עלאה דכתיב **וראו כל עמי הארץ כי שם יהו״ה וגו׳**. וכל מאן דמתעטר בעטרא קדישא עלאה - דא אקרי מלך בארעא. וקב״ה מלך ברקיע. הדא הוא דכתיב **מלך אסור ברהטים** (שיר ז ו) . כמה דקב״ה מלך לעילא - הכי נמי הוא מלך לתתא.

ועם כל דא - **וכתבתם על מזוזות ביתך** - בגין דיהוי בר נש שלים בכלא, וישתכח שלים בפקודי דמאריה. רשים לעילא רשים לתתא. זכאה חולקיהון דישראל !

פתח ר׳ אלעזר ואמר : תרי קראי אשכחנא - דאע״ג דכלא בחד דרגא תליין - לאו אינון מדרגא חד. חד קרא כתיב **פֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת** (חגי א ב) , וחד קרא כתיב **פֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִֹה** (ישעיהו ז ז) . מה בין האי להאי ? אלא בזמנא דכתיב **פֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת** - כדין מלה אתיא ברחמי. ובזמנא דכתיב **פֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִֹה** - כדין מלה אתיא בדינא. **פֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת** - בגין דהאי **כה** אתברכא מצדיק ומנצח והוד דאקרי **יְהוָה צְבָאוֹת**, וכדין מלה

באתבסמותא אתייא, דהא מאתר דא קא אתיא. **פֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה** - כדין האי **כה** ינקא מסטרא דדינא, מאתר דגבורה עלאה. ואוליפנא מאבא דדינא הוא ברחמי בגין דכתיב **אֲדֹנָי יֱהוִה**. דהא **אלהים** - גבורה הוא בכל אתר. **אדני** - גבורה תתאה היא בכל אתר.

ועל דא אשתמודען מלי מפומא דנביאה. והוא הוה מתכוין למימר מלה מאתריה. וכדין הוו ידעי אלין בני מהימנותא מאן אתר תלייא מלתא.

פתח רבי אחא ואמר: **אורו מרוז אמר מלאך יהו"ה וגו'** (שופטים ה כג) . תא חזי האי קרא רזא הוא ברזין עלאין !

בשעתא דמלכא קדישא מסר ביתיה בידא דמטרוניתא - כל זיינין ורומחין ובליסטראות דיליה אפקיד בידהא. וכל אינון מגיחי קרבא דיליה - אפקיד עמה. הדא הוא דכתיב **הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל** (שיר ג ז) , והא אוקמוה. וכד אגח קב"ה קרבא - באינון גבורין מגיחי קרבא דקאמרן אגח ! ואינון אקרון **מלומדי מלחמה**.

כתיב **מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'** (שופטים ה כ) . ותנן בהאי שעתא דאתנדיבו ישראל לגלאה רשימא קדישא בבשרהון - כדין האי **חרב נוקמת נקם ברית** כנש כל חילא דיליה וכל זיינין וכל אינון מגיחי קרבא - לאגחא קרבא עמיה דסיסרא. וכוכבייא הוו אושדין נורא מלעילא. ואמר רבי שמעון כל כוכב וכוכב אית ליה שמא בלחודוי, וכלהו בשמהן אקרון. אמר לון קב"ה - אתעתדו לנקמא נוקמא דבני ! תרי נוקמי אנא זמין לאתפרעא מנייהו ! חד נוקמא דשית מאה רתיכין דאוזיף ליה לרברבא דמצראי בגין לאגחא קרבא בהו בישראל דכתיב **ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים** (שמות יד ז) . וחד נוקמא דבני דעאקו להו עד השתא. ובגין כך אתדנו בתרין דינין - חד במייא וחד באשא. במייא דכתיב **נחל קישון גרפם** (שופטים ה כא) . באשא דכתיב **הכוכבים ממסלותם**.

ובאינון ככבייא אית ככבא חד דלא אתא להההוא נוקמא - ואתלטיא לעלמין ! דכד שארי לאנהרא - אתאן שאר ככבייא ובלעין ליה ולכל סיעתא דיליה, ואתאבידו כלהו כחדא. כמה דאת אמר **אורו מרוז אמר מלאך יהו"ה** (שופטים ה כג) - וכי רשות אית למלאכא בהאי ? ! אלא דא הוא מלאך דכתיב ביה **ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל** (שמות יד יט) . ודא הוא דכל קרבין דיליה אינון.

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רע עמוד א

כי לא באו לעזרת יהו"ה כד נפקו ישראל ממצרים. **לעזרת יהו"ה בגבורים** - באינון ששים גבורים כד אזדמנו קרבא עם סיסרא. ודא מלאך - רזא דכל דינין וכל קרבין דמלכא ברשותיה. ועל דא אמר **מלאך יהו"ה**. ודא הוא דכתיב **המלאך הגואל אותי וגו'** (בראשית מח טז) , והא אוקמוה חבריא. ודא זמינא למהוי עלאה ויקירא לזמנא דאתי. ובדא יתרבי שמא קדישא. ובדא זמין קב"ה לאתפרעא מעמין עכו"ם. ועל דא כתיב **והתגדלתי והתקדשתי וגו'** (יחזקאל לח כג) .

אזלו עד דמטו לגביה דר' שמעון. כיון דחמא לון, אמר ר' שמעון: *"הא שכינתא הכא ודאי ! צריכין אנן למחזק טיבו לאנפי שכינתא !.*

פתח ואמר: **הן עוד היום גדול וגו'** (בראשית כט ז) . האי קרא אוקמוה דכד ישראל יתערון תשובה לקמי קב"ה - בזכו אורייתא יתובון לארעא קדישא ויתכנשון מן גלותא. דהא ודאי יומא חד יהא גלותא לישראל ולא יתיר. הדא הוא דכתיב **נתנני שוממה כל היום דוה** (איכה א יג) . ואי לא יתובון - קב"ה אמר **הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה** - בלא זכו ובלא עובדין דכשרן. אבל אסותא חד לכו - **השקו הצאן** - אשתדלו באורייתא ואתשקיו מימי אורייתא ! **ולכו רעו** - לאתר דנייחא ; לאתר טבא וכסופא דאחסנתיכון.

דבר אחר: **הן עוד היום גדול** - דא הוא 'יום' דאקרי **יום מהומה ומבוסה ומבוכה** (ישעיהו כב ה) . די בההוא 'יום' אתחריב בי מקדשא ונפלו ישראל בגלותא. ובגין עובדין בישין - ההוא יומא אתמשך ואתרבי. הדא הוא דכתיב **הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה** בגין דאינון משכין ליה להההוא יומא. **השקו הצאן** כמה דאתמר, במלי דאורייתא, דהא בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא.

ישראל מאי קא אמרי ? **ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים** (בראשית כט ח) - עד דיתכנשו כל שאר יומין עלאין. **וגללו את האבן** - ויגנדרון להההוא דינא קשיא דההוא יומא דשלטא **על פי הבאר**, ואשתכחת ההיא **באר** בגלותא עמנא. וכד אתגלייא האי **באר** וההוא **אבן** לא שלטא עלה - מיד **והשקינו הצאן**.

וזמין קב״ה בסוף יומייא לאהדרא לישראל לארעא קדישא ולאכנשא לון מגלותא. ומאן אינון סוף יומייא? ההוא דהיא **אחרית הימים**. בהאי **אחרית הימים** ישראל סבלו גלותא - הדא הוא דכתיב **בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים** (דברים ד ל) , וכתיב **וקראת אתכם הרעה באחרית הימים** (דברים לא כט) - **באחרית הימים** דייקא ! ודא היא כנסת ישראל בגלותא. ועם **אחרית הימים** דא קבילו עונשא בגלותא. ובדא יעביד קב״ה נוקמין לישראל תדירא. הדא הוא דכתיב **אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים** (במדבר כד יד) . ובכל אתר דא היא.

וקב״ה זמין לאתבא לה לאתרהא - הדא הוא דכתיב **והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו״ה וגו׳** (ישעיהו ב ב) . ודא הוא **יום**. ומדשארי צל למעבד בשירותא דיומא אחרא - כמה דהוה בזמנא דאתחריב מקדשא ונטה צל למיעל הדא הוא דכתיב **אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב** (ירמיהו ו ד) . ״יום וצל׳ הוא סוף גלותא. ושיעורא דהאי צל - שית קמצין ופלגא. ובגודל דמשחא דבר נש גבר בין גוברין. ודוכרנא דהאי רזא דבין חברייא דכתיב **כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ** (איוב ח ט) . **כי תמול אנחנו** בגלותא, ולא הוינא ידעי **כי צל ימינו עלי ארץ** - לאשראה לון קב״ה **עלי ארץ**.

זכאה חולקיה מאן דחמי ליה וזכאה חולקיה מאן דלא חמי ליה ! ווי למאן דיזדמן כד יתבע אריה רבבא לאתחברא לנוקביה - כל שכן בשעתא דיזדווגון כחדא ! על ההיא שעתא כתיב **אריה שאג מי לא יירא וגו׳** (עמוס ג ח) .

תא חזי, בקדמיתא כתיב **שָׁאַג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ** (ירמיהו כה ל) . ובההוא זמנא כד יפוק לקבלא לבת זוגו - כדין **אַרְיֵה שָׁאַג מִי לֹא יִירָא אֲדֹנָי יְהוִה דִּבֶּר מִי לֹא יִנָּבֵא** (עמוס ג ח) . בההיא שעתא כתיב **ושב יהו״ה אלהיך את שבותך וגו׳** (דברים ל ג) . **ושב** מאי הוא? אלא קב״ה שב כביכול מגלותא, ושב צדיק לאזדווגא באתריה. כדין כתיב **אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך** (תהלים קמ יד) :

רעיא מהימנא

(הדף מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף רע עמוד ב

מתניתין

לכון בני נשא מארי דחכמתא מארי דסכלתנו - קלא קרי ! מאן מנכון דאתחכם וידע בשעתא דרישא חיוורא אתקין רישא - רשימא מעילא ולתתא, ומתתא לעילא. אתקין סטר צפון בעטורא דקונאריתא - ביה רשים עומקא דתהומא עלאה דסליק ונחית בגוויה. נחית חד דרגא טמירא באלף וחמש מאה רשימין דאלף וחמש מאה עלמין. תחותיה תטלל חד חיות ברא (דניאל ד ט) , **וְקַרְנַיִן עֲשַׂר לַהּ** (דניאל ז ז) , וארו עיינין כעייני אנשא לחיותא, ופום ממלל רברבן.

כד סלקא - אזלא ביממא, טמירא בליליא. כד נחתא - טמירא ביממא, ואזלא בליליא. כד נטלא מזדעזען ארבע מגרופי דאחידן בידהא ונטלין עמה שתין פולסין דנורא, כל חד חרבא שננא על יריכיה.

סליק ברעותא לאפקא בר נש שליטא לתתא - אתקין בהאי חיותא חד עפרא דקיקא כליל מכלא. נשב ביה - אתפשט בד׳ סטרי עלמא. וד׳ פולסין אתגלגלו - חד לעילא, חד לתת,א חד לצפון, חד לדרום.

אילנא חד רברבא ותקיף אתחבר ואזדווג בה בחד ענפא שפירא דחזו, חדוותא דכלא, כמה דאת אמר **יפה נוף משוש כל הארץ** (תהלים מח ג) . ביה אזדווג. אפיקו חד רוחא טמירא ומליא להההוא גבילו דעפרא, וקאים על רגלוי. ואמלכיה על כל עלמא ושלטיה על כלא. הדא הוא דכתיב **תמשילהו במעשי ידיך וגו׳** (תהלים ח ז) . אתפקיד על ההוא אילנא. לא נטרא פקודא. אתיב מלכא רוחיה לגביה וההוא חיותא נטלא ליה. כדין זמינין מָנא אחרא וקאים בינייהו בקוטרא דגליפין, בין מלאכין קדישין בטפסא דעטורין אתאחדא. דרין בתראין תפיסין בחובייהו. אשתליף רוחיהון מההוא מאנא דלבושא.

לבתר אגניז בעפרא בין רגבי נחלא אתטמרו, ואתגניזו בחד גרמא תקיף דההוא מאנא. יתבנון כקדמיתא ויקומון חילין חילין תניינות. בארעא קדישא מתערין. וזמין קב״ה למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש, ולאעלא ביה גבילו דקיק כהאי חמירא דעיסה. ומההוא גבילו דאיהו צחותא דלעילא - יתתקן ויתישר מאנא דכשרא כגוונא דאמר קרא **ומעין מבית יהו״ה יצא והשקה את נחל השטים** (יואל ד יח) . בגין דההוא נחל אסגי זנותא בעלמא. וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק וייעול לגביה - כדין יתתקן ויתישר, ולא יהא בסורחניה כקדמיתא.

ואינון דלא זכאן - יקומון לאתדנא בדינא דמלכא עלאה. הדא הוא דכתיב **וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת (ו)לְדִרְאוֹן עוֹלָם** (דניאל יב ב) . וכדין כתיב **כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם יהו״ה כן יעמוד זרעכם ושמכם** (ישעיהו סו כב) .

ברוך יהו״ה לעולם אמן ואמן. ימלוך יהו״ה לעולם אמן ואמן

רעיא מהימנא

(אין בדף רעיא מהימנא של פרשת ואתחנן)